

DOMOLJUB

Iznajma vrak detriek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inzerati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 16.

V Ljubljani, dne 20. aprila 1916.

Leto XXIX.

Velika noč 1916.

Velikonočni Zveličar nam kot zmagovallec nad smrtjo in grobovi z upanjem napolnjuje srce in tolažbo vlija v rane življenja. Že kmalu bo minilo drugo leto, kar seče smrt po suhem in na morju, v zraku in tudi pod zemljo. Množe se grobovi in za vsakim grobom poka nekaj src, joka ne, kaj oči, stoka nekaj glasov, ki bi radi priklicali iz grobov drage, ki so padli vanje. Ali ni zanje edina tolažba tista neizrečeno lepa povest o prvem grobu, ki se je neke nedelje jutro sam odprl, in ki je iz njega povelčan, svital kot solnce vstal tisti, katerega so prejšnji petek zvečer v krvi okopanega, v neznosnih mukah na križu umrlega vanj položili?

Sto- in stotisoč duhovnih oči gleda nazaj malo manj nego 1900 let na tisti edini, čudoviti grob zad za Jeruzalemom, in sto- in stotisoč srcem pada breme skrbi in težav, žalosti in obupa, ko zasije vanje zarja velikonočne povesti o Križanem, Pokopanem in Vstale. Ob ti zarji izgube grobovi svojo temo; hladna prst, ki jih pokriva, se ogreje: večnost stoji zmagoslavno, nepremično, nepremagljivo kot gorski orjak, ko se pod njim pretaka v nešteti neprenehoma se menjajočih kapljicah dreveča reka minljivega časa in ž njo neskončna božja ljubezen in vsemogočna božja Usmiljenost, ki nam je dala križanega, pokopanega in vstalega Zveličarja.

Vera brez del je pa mrtva. Zato pa iščimo tolažbe in upanja pri velikonočnem Zveličarju pač z živo vero vanj, zraven si pa zagotovimo oboje tudi z dejanji ljubezni in usmiljenja do njegovih in naših bratov in sestra. Kolikor široko divja vojni vihar, kolikor globoko seže njegova moč, toliko daleč se razteza tudi polje, kjer mora na delo naša ljubezen in usmiljenost, tako daleč tudi seže glas sirot, ki jokajo za očeti, žena, ki vzdihajo za možmi, pohabljenih,

bolnih, stradajočih. Velika je človeška reva; večja bodi naša ljubezen.

Samo par reči naj posebej omenjamo: Begunci! S tem, da jih je vedno več, s tem, da je čas njihovega begunstva vedno dalji, ni zanje prav nič boljše. Nasprotno; vsak dan dodaje starim ranam še nove. Pojmo gledat Kraševca, Goričana, Gorjanca ob Soči in njenih pritokih, kar jih je v granatnem gromu moglo ostati doma! Vztrajajo, delajo vkljub temu, da se redčijo njihove vrste, da ni dneva, da ne bi komu izmed njih sovražno orožje izpihalo luči življenja. Moč njihove ljubezni do doma je čudovita, ni ji primere. Preizkušena ni samo enkrat v ognju, marveč v neprenehnih požarih zmaguje nad vsemi sovražnimi uničevalnimi načrti, koplje in čisti se v krvi, kvišku se dviga ob vedno svežih grobovih. In begunci, ki so morali z doma, so meso in kri mesa teh junakov, prav ravno tistih misli, ravno tistega srca. To premisli, pa preračunaj globokost žalosti in skrbipolne otožnosti, ki gospoduje v nesrečnih begunskih srcih. Pomlad leti čez deželo in kjer zaprhuta s perotmi, vskali cvet in se oživi petje. Beguncem se širijo punčice; proti jugu jim zro oči, domače pomladi, tiste edine pomladi na svojih tleh se jim hoče — — —, pa nebeško pomladnih velikonočnih praznikov pod domačo streho, v domači cerkvi. Prinesli so jim pa pošto, da je dom porušen, da je v grobljah domača cerkev — — — in krog njih so barake in ljudje, ki ne govore njihovega jezika, ne poznajo njihove duše... Naj pa še zraven pride pomanjkanje, bolezen! Ne rišimo tega. Govore že o tem preglasno begunski grobovi. Odprimo zanje srca v dejanjih ljubezni in usmiljenja.

Ena največjih nesreč zvezana z begunstvom je številno umiranje dojenčkov in sploh otročičev v prvih letih. Glavni vzrok temu umiranju je bilo pomanjkanje mleka, in to nas vodi, da danes, ko naj Velika noč odpre srca za ljubezen in usmilje-

nost, z vso resnostjo opozorimo javnost, pred vsem naše kmečko prebivalstvo, na ogromno nevarnost, katere preti našim otročičem po mestih in obrtnih krajih zaradi vedno večjega pomanjkanja mleka. Že danes je v mrliških knjigah brati žalostno povest, da se množe grobovi otročičev, kateri nam utegnejo, če pojde tako dalje, napraviti večje vrzeli, nego grobovi na fronti. Vsi, vlada, občine, gospodarske organizacije, moramo sodelovati, da se odpomore temu v svojih posledicah tako groznemu pomanjkanju mleka. Seveda pa morajo biti najprej živinorejci pripravljeni tukaj dejansko sodelovati. Neobhodno je potrebno, da se ožive in v svojem delovanju okrepe mlekarnice, ki so edina zato prikladna zbirališča mleka. Vlada pa mora vse storiti, kar je treba, da se sodelovanje mlekarn omogoči. Po obrtnih krajih in po mestih naj se potom občine ali aprovizacijskih odborov morda nalašč za to ustanovljenih sestavi pregled mater doinic in majhnih otrok, ki potrebujejo mleka. S skupnimi močmi je mogoče ustaviti nepregledno nevarnost, ki nam preti. Dolžni smo vse storiti, da se to zgodi, to dolžnost nam ukazuje ljubezen do doma in lastnega roda, še bolj pa Velika noč, ki nam ponuja upanja in tolažbe za dela ljubezni in usmiljenja, če ga bomo z usmiljenjem zaslužili.

Trpel je — vstal je!

Pomlad se je naselila med nas, pomlad cvetoča, dehteča, oživljajoča. Spočiti zemlji spleta pomlajena vigrad novo, pestro krilo; vse se je poživilo, vse se veseli novega življenja... Vse?... V tem prenovljenju nas dvigajo z nenavadno silo in močjo še prazniki, največji v cerkvenem letu: prazniki trpljenja in vstajenja Gospodovega. Toda ni ga in ga ne bo letos tistega vese-

lega razpoloženja, ni one neskajljene praznične radosti, ki se ob teh praznikih navadno družijo s pomladnim cvetjem in z ljubkim petjem naših drobnih ptic. Domovi so osamljeni. Očetov ni, bratov ni, sinov ni... Tam daleč poslušajo petje topov in granat; tam za hribi čujejo ljubljeno domovino, da nam sovrag za vedno ne skali velikonočnega veselja.

Kdo nam je razdril srečo velikonočnih praznikov? Ali ne čutimo nekaj krivde tudi na sebi? Ali nismo doslej preveč nemo in neobčutno hodili mimo Kalvarije? Ali nismo bili hladni in mrzli, ko nam je Cerkev obeavljala spomin na ono nepojmljivo ljubezen božjega Rešenika, ki ga je usmiljenje do nesrečnih zemljanov tiralo

stiske in britkosti. Na Kalvarijo in na Kalvarije romajo naši bojevniki s križem obloženi, pripravljeni žrtvovati za Boga in domovino svoje življenje. Križ Zveličarjev imajo pred očmi, zato pa ne čutijo v svojem križu več one peze, ki se pred njo tresejo Zveličarju odtujene osebe. V svojem križu, ki je ožarjen z lučjo in zasluženjem Jezusovega križa, ne čutijo več jarma, ampak breme, ki je sladko. Pred nami je nosil težki križ sam Sin božji, pa nam je tudi zaklical: »Kdor hoče za menoj priti, naj zadene svoj križ in naj hodi za menoj.« V zaupanju, v veri in ljubezni do tega križa Jezusovega, dobivajo naši vojak moč, da vztrajajo in kljubujejo vsem sovražnikom, da imajo in ohranijo vedno dobro voljo, ve-

ža največja moč in tolažba. Koga naj se bojimo, ko se nam smrti ni več bati! »Jaz sem vstajenje in življenje; kdor v me veruje, ne bo videl (večne) smrti« — govori vstali Zveličar. Po trpljenju je šel Rešenik v slavo, po sedanjih vojnih težavah bo zasijal tudi nam dan končne zmage nad sovražniki — to trdno upamo —, dan veselja in zaželenega svidenja z bojevniki, pozneje tudi dan večne sreče, ako bomo nosili križ skupno z božjim Zveličarjem... Kje je grob, kje čuvaj, kje pečat? ... Tisti naj se boje, tisti naj zdvajajo in tarnajo, ki so Kristusa zavrgli, ki vanj ne verujejo! Mi upamo in se radujemo, ker vemo, da bo tudi za nas in za vse, ki so šli na goro Kalvarijo ter dali življenje za Boga in dom, nastopil dan vstajenja in veselega svidenja pri božjem Odrašeniku, ki je trpel — a je vstal.

Pregled po svetu.

Ministrski svet se je vršil na Dunaju 15. aprila. Udeležili so se ga vsi člani kabineta. Seja je bila zelo dolga.

Avstrijski vojni minister Krobotin v Skadru. Vojni minister vitez pl. Krobotin, ki je prišel v Skader dne 1. aprila, je bil sprejet z velikimi častmi. Vse hiše so bile okrašene z zastavami. Pri konaku je sprejela vojnega ministra velika množica, voditelji oblasti in šolski učenci, ki so nosili zastave. Mestna godba je svirala cesarsko pesem, ki jo je množica spoštljivo poslušala. Vojni minister se je podal tudi na Taraboš. Dne 2. aprila je zapustil mesto.

»Položaj v Romuniji.« Berliner Tageblatt poroča iz Bukarešte: Splošen vtis je danes ta, da Romunija ne bo ničesar začela proti osrednjima silama in njunima zaveznikom, dokler bosta armadi Nemčije in Avstrije še zmagoviti, dokler ententa ne bo imela znatnih uspehov na vzhodu, zahodu ali pri Solunu. Poročevalec pravi, da Romunija še vedno nekoliko upa, da se bo mogla pridružiti ententi in tako uresničiti svoje narodne želje na Sedmograškem in v Bukovini. Po drugi strani pa Romunija ne zavrača docela skupnega postopanja z osrednjima velesilama in danes, vsled razširjenja svojih gospodarskih vezi z osrednjima silama, ne kaže več tistega pasivnega odpora, kakor ga je kazala še pred nekaj tedni.

V Črnigori uradujejo sedaj avstro-ogrške vojaške oblasti. Najtežje vprašanje je valuta. Za papirnati denar nimajo v Črnigori nobenega pokritja, zato tudi nima vrednosti. Cene živčijo so že znatno padle.

V Romuniji so odpustili 140.000 vojakov za poljska dela. Drugače je pa vojaško gibanje ondi izredno živahno; došle so tudi velike pošiljke streliva.

Prekucija na Portugalskem. Portugalski državniki, ki so poglani deželo v vojsko, niso v stanu voditi države. Meščanska vojska divja strašnejše kot kdaj; cele province so se uprle. Prebivalstvo se noče udeležiti vojske. Na severnem Portugalskem vlada popolna anarhija. V Lizboni so upori na dnevnem redu. Prebivalstvo v pristaniških mestih se zelo boji nemških podmorskih čolnov.

Vstali Zveličar — in neverni Tomaž

na les križa! Morda. Toda letos nas to Sreče, ki se je dalo prebosti za nas, z večjo nenavadno privlačnostjo nagiblje nase. Od kod ta moč, odkod ta naгон, ki ga čuti sleherno srce, bodisi doma ali na bojišču? — »Žalost, ki jo deliš s prijateljem, je za polovico manjša,« pravi pregovor. Zato se pa bližamo Njemu, ki je žalostnim tolažnik, ki je sam do dna izpil kupo grenkosti, ki je na križu viseč po svoji človeški naravi čutil toliko bridkosti, da je vzkliknil: »Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil!« Reve, bol in trpljenje, ki je neizogibni spremljevalec vojnega časa, nas je povedlo k trpečemu Zveličarju, ki nam lajša

selo razpoloženje, da tolažijo celo domače in nas vse ter nam žele vesele praznike, srečno »alelujo«.

In slovenske matere, slovenski očetje ter vsi doma ostali, — ali se nismo pod križem Jezusovim nasrkali novih moči, novega poguma? Ali nismo našli v družbi z Marijo, ki je potrta stala poleg križa Jezusovega, utehe in miru? Ali ni v pogledu na Križnega tekel balzam notranje tolažbe v potrto in razdvojeno dušo?!

Toda nismo ostali pri velikem petku, ki mu sledi častiti dan vstajenja. »Surrexit Christus — spes mea« — vstal je Kristus, moje zaupanje; v teh besedah je na-

Ripsarije med Ameriko in Nemčijo ne ponehajo. Sedaj se je razmerje zopet poostrišlo, ker je poizvedovalna zadeva potopljene ladje »Sussex« napredovala na tak način, da ne govori za Nemčijo. — Ni pa dvoma, da se bo, kakor vselej, našla neka srednja pot, in da bo Amerika še naprej bogatela ob evropski vojski.

Angleži čutijo vojsko. Po poročilih mornarjev, ki so došli z Angleškega, je bil učinek zadnjih Zeppelinovskih napadov mnogo hujši, kot se je priznalo z angleške strani. Mesta Leith, Hull, Sunderland, Newcastle in Grimsby so strašno trpela.

V Leithu je Zeppelin povzročil požarje, da je ob njih svitu mogel najti pot in je nato napadel pristaniške naprave in kolodvor. Posebno v pristanišču je obilo škode. Neka angleška štirijadnica je čisto razbita. Na kolodvoru je bil zadet osebni vlak. Mnogo potnikov je ubitih ali ranjenih. Velika tvornica špirta v Leithu je popolnoma uničena.

Pri Neucastle je most čez Tyne popolnoma porušen. Očividec je poročal, da je bil ob napadih prejšnjega tedna posebno Grimsby hudo prizadet. Dne 3. aprila se je podrla več hiš; vojašnica je izpremenjena v kup razvalin, pri čemer je bilo nekaj sto vojakov ubitih ali ranjenih. Hull je zadela samo ena bomba, ki je uničila dve hiši in ubila štiri osebe.

Svetovna vojska.

Resnica o letalskem napadu na beneško železnico. — Južni del Gorice obstreljevan. — Boj ob cesti Ponale v južnih Tirolah. — Velike izgube Italijanov na Mrzlem vrhu. — Napad Lahov ob Rivi odbit. — Novi boji v Galiciji. — Zračni boji pri Črnovicah. — Druga obrambna črta pri Verdunu.

VOJNA Z ITALIJO.

Resnica o letalskem napadu na beneško železnico. Dne 8. t. m. zgodaj zjutraj so napadli naši letalci več križišč beneških železniških prog, ki so za prevoz čet in materiala k soški fronti važne. Zrakoplovci so preleteli sovražno fronto in se pojavili nad kolodvorom Casarsa di Delizia, kjer se križata progi Videm—Treviglio in Tagliamento—Portogruaro. Ljuto obstreljevanje so se spustili dvokrilniki na 200 m nizko in metali s te male višine svoje težke zažigalne granate na postajo. Učinek je bil primerno močan. Poslopja in naprave so bile porušene, kar pomeni za italijansko vojno vodstvo obudno škodo, posebno glede zamude časa. Istočasno so se bližali avstrijski hidroplani z Ahrije sem proti Červinjanu, glavnemu stanu armadnega poveljstva vojvode Aosta, pustili mesto na desno in obstreljevali s pravtako male višine in z enako dobrim učinkom najbližnjo železniško postajo San Giorgio di Nogara, kjer se steka proga Tržič—Červinjan—Portogruaro—Benetke s progo Videm. Izguba treh letal, ki so bila sestreljena od

obrambnih topov, se več kot odtehta z vojaško dragocenim uspehom tega dvojnega poleta.

Obsoška črta. Italijani so s topovi obstreljevali nekatere kraje za našo bojno črto. To se je ponavljalo v dneh 9. in 10. aprila. Ta dan proti večeru se je razvila grozovita kanonada na fronti pri Gorici; bučalo je celo noč in drugi dan do 12., da so okna šklepetala. Naše baterije so sijajno izvrševale svojo dolžnost.

Pod težkim sovražnim ognjem so se nahajali na Primorskem Devin, južni del Gorice, bolnišnica pri Št. Petru in več drugih krajev; na Koroškem pa Jerberg in Neve, na Tirolskem Levico in Roveretto.

Boj ob cesti Ponale v južnih Tirolah. Ta cesta, ki so se zanjo te dni bili hudi spopadi, vodi iz Rive ob strmeh zahodnem bregu Gardskega jezera in se dvigne od 65 m nad morjem polagoma na 200 metrov. Vije se skozi razstreljene kratke predore proti jezeru, zapira jo obramben zid, da se ne zgodi kaka nesreča. Pod vasjo Sperone na 1527 m visoki gori Rochetta se zavije od Gardskega jezera cesta proti zahodu ob potoku Ponale, katerega slapovi so dobavljali elektrarni mesta Rive potrebno moč, dokler je niso poškodovale italijanske patrulje, in gre skozi neko sotesko do jezera Ladro. Dolina Ladro se nahaja od začetka sem med obema bojnima črtama.

Italijani so poizkušali zadnje dni zasedi severni del doline Ladro. Polastili so se nekega naprej potisnjenega jarka, iz katerega jih je prepodil drugi dan osredotočen ogenj naših topov. Sovražnik je pa le še vedno upal, da zavzame vsaj posamezne nadvladajoče točke in zato je ponovil s še večjo silo napad na avstrijsko obrambno črto pri Speronu. Brezobzirni požrtvovalnosti naskakujočih čet se mora sovražnik zahvaliti, da je dosegel dejansko trenutni uspeh. A ker se je nahajal ta odsek popolnoma v področju ognja c. in kr. baterij, ki so jarke kmalu temeljito zrušile, se je posrečilo, da so naši popolnoma pregnali Italijane iz teh zasedenih jarkov.

Velike izgube Italijanov na Mrzlem vrhu. Na tirolski fronti napadajo Italijani na več mestih. Streljanje s topovi se je nadaljevalo na obeh straneh tudi 13. aprila. Naše čete so se polastile na Mrzlem vrhu neke predpostavke in so odbile ponovne protinapade z velikimi izgubami. — Naše topništvo je krepko obstreljevalo sovražne postojanke pri Boveu in pri Pontebi. — Na tirolski bojni črti je pričel sovražnik napadati na več mestih. Poizkušal je, da se polasti v odseku Sugana naših postojank na višinah na obeh straneh Novaleda, a smo ga odbili. Naše čete so izpraznile 14. aprila ponoči na cesti Ponale obrambni zid južno od Sperone in so se ustale v najbližji postojanki. V ozemlju Adamello so zasedli alpinisti obmejni greben Dosson di Genova; južno od Stilfserjocha se je izjalo-til sovražni napad na Monte Scorzuzzo.

V odseku Plöcken so bili 15. aprila ponoči živahno na delu metalci min, zraven je pa naše topništvo krepko obstreljevalo sovražne postojanke.

Nočna kanonada pri Gorici. V noči na četrtek (13. IV.) je divjala na fronti pri Gorici po majhnem presledku ljuta kanonada. Posebno v prvih jutranjih urah je do-

segel artiljerijski boj svoj višek; rezki kovinasti udarci brzostrelnih topov srednjega kalibra so vršali kot nevihta. Na bojišču pri Gorici opazajo zdaj novo taktiko. Po večini se vršijo boji le ponoči do polnoči drugega dne, nakar sledi menaža in po menaži odpočitek.

Napad Lahov pri Rivi odbit. Pri Rivi, kjer je bil sovražnik zasedel nekatere bolj naprej potisnjene jarke, so bile hude praskе. Lah so se morali zopet umakniti. Prgnani so bili tudi iz nekega stališča južno od Sperone.

VOJSKA Z RUSI.

Na naše črte ob spodnji Stripi, ob Dnjestru in severovzhodno od Črnovic je streljal sovražnik 13. aprila zelo ljuto.

Ponoči so se razvili pri izlivnem kotu Spodnje Stripe in južnovzhodno od Bučaca močnejši boji, ki so trajali več dni.

Na najjužnejšem delu bojišča se je umaknila posadka neke naprej potisnjene utrdbe v glavno postojanko.

Severovzhodno od Jaslovjeca je vdrl sovražnik v neko našo postojanko, a je bil s hitrim protinapadom vržen zopet iz nje. Ob tej priliki so naši ujeli enega ruskega častnika, 3 praporščake in 100 mož.

Na cesti iz Bučaca v Čortkov se je polastil nek avstrijski poizvedovalni oddelek s presenetljivim napadom neke ruske postojanke.

Sovražno topništvo je delovalo živahnije tudi na bojni črti armade nadvojvode Jožefa Ferdinanda.

Nemške čete generala Hindenburga so severozahodno od Dvinskega in južno od Naroškega jezera krepko odbile hude ruske napade. Prav tako so bili brezuspešni ruski poizkusi proti postojankam maršala princa Leopolda Bavarskega ob Serveču, severno od Cirina.

Ruske priprave ob bukovinski meji. Že nekaj tednov se v Besarabiji vrše velike vojaške priprave. Rusija hoče menda še enkrat poizkusiti svojo bojno srečo ob bukovinski fronti. Japonska je dobavila težke topove in francosko vojno vodstvo je dale na razpolago častnike-inženirje. Rusko višje poveljstvo je še vedno mnenja, da se avstrijska fronta v Bukovini lahko predre. Rusi napadajo posebno višino Bolzok severno od Bojana, ki se zadirja v obliki zagozde v rusko fronto.

Zračni boji pri Črnovicah. 14. t. m. peti uri zjutraj je priletelo 7 sovražnih letal, med njimi 4 bojna, nad Črnovice in kolodvorske naprave severno od mesta. V obrambo se je dvignilo nekaj naših letal, ki se jim je posrečilo po dvehurnem zračnem boju (na 30 korakov) sestreliti neko sovražno bojno letalo. Sovražno brodogojstvo je pobegnilo. Zadeto letalo je padlo pri Bojanu med ruske in naše črte. Uničil ga je ogenj naših topov. Sovražni opazovalec je mrtev. Naša letala so se vrnila nepoškodovana. Sicer je pa minul ta dan v vzhodni Galiciji kakor tudi v ostalih odsekih naše severnovzhodne bojne črte primeroma mirno.

FRANCOSKO BOJIŠČE.

Položaj na francoskih bojnih poljanah. Večina poročil govori le o bojih ob Mozi in pri Verdunu, dasi je vsa bojna črta več ali manj v ognju. Tako na primer so močno

napadali Angleži pri St. Eloi; po topniškem ognju so napadli z ročnimi granatami, a postojanka je ostala v celem obsegu v nemških rokah. — Južno od potoka Forges med Voucourt in Bethincourt je sovražnik skušal s protinapadi izpuliti postojanko, ki so jo malo prej zasedle nemške čete. Imel je velike izgube mrtvih, zraven tega so pa Nemci ujeli 1267 mož, med njimi 36 častnikov.

Vse izgube Francozov pri Verdunu cenijo doslej na 115.000 mož, 200 topov in 25 štirijaških kilometrov zemlje.

Druga obrambna črta pri Verdunu. Prva obrambna črta pri Verdunu je za Francoze izgubljena. Nemci obstreljujejo že drugo črto. Francozi pričakujejo zopet močnejših in odločnejših nemških sunkov.

Francozi poizkušajo napadati. Na obeh straneh prekopa La Basse se je pomnožilo delovanje topništva skupno z živahnimi boji z minami. — Pri Vermeilles so zasule nemške razstrelbe angleško postojanko v približno 60meterski širini. — Vzhodno od Moze so se razvili zvečer ljuti boji ob bojni črti pred trdnjavo Douaumont do soteske

O zadnjem zračnem napadu na Solun in okolico so imeli zavezniki sledeče izgube: Na mestnem ozemlju je bilo ubitih 16 oseb in 20 različnih civilistov ranjenih, 7 Francozov ubitih in 1 angleški in 1 grški vojak ranjena. V nekem taboru je bilo ubitih 19 Francozov in približno 200 ranjenih, v nekem drugem 25 francoskih in srbskih vojakov ubitih in istotako približno 200 ranjenih. V municijem taboru v Sedid, ki je zletel v zrak, je bila cela 200 mož broječa straža ubita. Gmotna škoda znaša 8 do 9 milijonov. Nad mestom so krožila samo tri letala, 27 jih je opravljalo uničevalno delo nad vojaškimi tabori.

Tedenske novice.

Velikonočna procesija v Križankih v Ljubljani se vrši kot običajno prejšnja leta ob pol 8. uri zvečer. Želi se, da se vsi člani Marijinih družb križanskih udeležijo kolikor največ mogoče polnoštevilno te procesije

Polaganje min na Gardskem jezeru.

Vaux. Sovražnika, ki je tu po močni topniški pripravi z znalnimi silami napadel, so Nemci odbili. Francozi so imeli težke izgube mrtvih, ranjenih in ujetih.

BALKAN.

Kaj pa pred Solunom? Francozi in Angleži v Solunu ne drže rok križem, marveč zasedajo grško ozemlje proti vzhodu in proti zahodu in tako vsak dan bolj ogrožajo zvezno črto v Carigrad. Umevno, da tudi osrednji velesili ne počivata. Železnica v Macedoniji je popravljena, kolodvori razširjeni, zgrajene nove proge. V južni Macedoniji je zgrajenih mnogo novih cest, ki bodo zadoščale prometu z največjimi avtomobili. Čudovito je, kar so v teh mesecih zgradili avstrijski, nemški in bolgarski pionirji! Zagotovljen je dovoz najtežje artiljerije. — Z gotovostjo se potrjuje, da vozijo ostanke srbske armade, ki so jih bili rešili na Krf, na francosko bojišče pred Verdun; v Parizu se baje že nahajajo srbski vojaki.

s prižganimi svečami, pa tudi med nedružbeniki naj vsak poagitira za prav mnogo-brojno udeležbo.

Za blagor mladine. Deželni šolski nadzornik dr. M. Opeka je povabil starše ljubljanskih otrok na poučno in vzgojno predavanje, ki je bilo 13. aprila v šentjakovski cerkvi. Starši in odgojitelji so se odzvali v takem številu, da je bila cerkev prenapolnjena. V prvem predavanju je poudarjal g. govornik dve važni reči: da so starši dolžni otroke učiti in jim dati dober zgled. Državna postava zahteva versko-nravno vzgojo. Tega pa dom ne sme prepustiti zgolj šoli. Učiti in govoriti je treba v družbi otrok o Bogu, o božji pričujočnosti, o Materi božji, angelu varihu, o pomenu praznikov, o važnosti in milostih sv. zakramentov, osobito sv. Rešenjega Telesa. Kako slabo vpliva na odgojo otroka, če v rodni hiši izlepa ne sliši verskega pogovora, razen takrat, če govori kdo iz nasprotstva ali mržnje do Cerkve in verskih vaj. — Veliko večjega pomena za verstveno odgojo otrok je pa zgled star-

šev. Ali si moremo misliti lepšo sliko, kakor če oče uči otroke sklepati roke in klicati »Oče naš, ki si v nebesih...!« Ali ni to najlepši prizor, ko mati dopoveduje svoji deci o najboljši nebeski Materi, ter kliče z njimi »Sveta Marija, mati božja...!« — Zgled, zgled — to nekaj velja, to vleče in potegne. Kaj pomaga, če katehet v šoli priganja, vabi in napeljuje otroke, da bi prišli večkrat k mizi Gospodovi, če pa doma ni prigovarjanja, če so starši mrzli za sv. zakramente! — Upamo, da bo to predavanje obrodilo zlat sad za bodočnost. — Na veliki ponedeljek je bilo drugo predavanje ob prav tako številni udeležbi. O tem prihodnjič.

Oljčni dan. Dne 15. in 16. aprila je bil po vzorcu cvetličnih dni takozvani oljčni dan. Vsled želje 5. armadnega poveljstva so prodajale gospodične vseh slojev oljčne vejice v prid zaklada, ki je namenjen preiskrbi vdov in sirot naših obsoških bojevnikov. Domoljubna dobrodelnost ljubljanskega prebivalstva se je vrlo izkazala tudi ob tej priliki.

Izreden uspeh je imelo prodajanje oljčnih vejic 15. in 16. aprila v Ljubljani. Deklice in gospodične ljubljanske so kar tekmovali z razpečevanjem okrašenih vejic ter tako pripomogle, da se je izkupila ogromna vsota 20.000 K. Nekateri so bili sicer vsled svoje darežljivosti zelo prizadeti; no, pa si je vsak mislil, saj gre za blage namene: za vdove in sirote padlih. — Deželni odbor kranjski je povodom oljčnega dne naklonil 5000 kron za »Borojevičev zaklad« v prilog vdovam in sirotam padlih junaških braniteljev soške fronte.

Diplomo častnega občanstva je poklonilo mesto Postojna in 40 notranjskih občin generalu Borojeviču.

Zopet v svoji župniji. Župnik in pisatelj č. g. Jurij Trunk je prišel zopet v svojo župnijo.

Izpremembe. Listi poročajo, da se bo kranjski dež. predsednik baron Schwarz v kratkem vsled lastne prošnje poslovil. Na njegovo mesto pride kakor smo izvedeli, podpredsednik tržaškega namestništva grof Henrik Attems.

Vojno posojilo. Vse se giblje, vse dela in agitira, da bi tudi to vojno posojilo dobro izpadlo in si tem sigurneje priborimo konečno zmago. Predvsem se bode pa poklicani činitelji obrnili do onih velmož, ki so zadnje dve leti obogateli in postali petični milijonarji. Na nekeem zborovanju na Dunaju je stolni propovednik dr. Hinner poudarjal, da smo po podatkih finančnega ministra dobili zadnji čas okrog 600 novih milijonarjev, od katerih je pa komaj 20 kristjanov. V roke teh mogotcev je prešlo pet in pol milijarde ljudskega denarja. Davčna oblast bo že našla pot tudi do teli ljudi, ki jih bo primerno opozorila, kaj zahteva od njih domovina in vojska, ki jih je pravzaprav obogatila.

Slana in sneg. Dne 11. aprila zjutraj je bilo zelo mrzlo. Na Dolenjskem in okrog Ljubljane je padla deloma zelo močna slana. V jutro 14. aprila je v Ljubljani parkrat udarila strela, nato je bil hud nalive; po višinah okroginokrog se je pa videl zelo nizko neljubi gost — sneg.

Dvorni svetnik Rudolf grof Chorinsky, namestnik kranjskega deželnege predsednika, je imenovan za sekcijekega šefa v notranjem ministrstvu; na njegovo mesto pri kranjski deželni vladi pride vitez Lashan.

Za brate in sestre z Goriškega, ki so morali kot begunci zapustiti svoje domove, se bo nabiralo velikonočni ponedeljek po vseh cerkvah na Kranjskem. Naj nihče ne izostane od teh darovanj — pokažimo v dejanju, da vemo ceniti njihove žrtve za našo skupno domovino. Vsi, ki k darovanju ne bodo mogli, naj pa takoj pošljejo svoj dar na naslov: Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani.

Saniranje † »Glavne posojilnice«. — Kreditna zadruga, ki ima namen urediti obveznosti bivše »Glavne«, je imela 16. t. m. občni zbor. Od vseh vlog, ki je njih likvidirana vrednost 1. januarja 1911. znašala 3.221.457 K, je Kreditna zadruga poravnala do 15. aprila 1916. skupno znesek 2.721.114 K 34 vin.; le znesek 500.342 K 93 vin. danes še ni poravnana. Glavna upnika tega zneska sta dve posojilnici, zraven pa še več manjših upnikov v Ameriki.

Strela je udarila 14. aprila v neki skedenj v Dolenji vasi pri Cerknici. Pogorelo je troje poslopij s senom in gospodarskim orodjem. Škode je okrog 9000 K.

Sodna obravnava. Od 17. do 20. aprila sta stala pred ljubljanskim deželnim sodiščem znana zločinca Martin Zupet, Jožef Štrukelj in sokrivci. Ob sklepu lista nam izid še ni bil znan.

Pozeba. Tudi zadnjo (cvetno) nedeljo jutraj je bila v Ljubljani in okolici precej huda slana, ki je večalimanj osmodila orehe, črešnje, breskve in drugo občutljivo zelenje. Prejšnjo noč je pa bila nastopila megla in se slana ni tako poznala.

Se v vojski se nista spravila. Invalid Jurij Butala je 12. aprila na Snečem vrhu pri Črnomlju z nožem smrtno zabodel soseda Jožeta Štrbenc, ki je tudi invalid. Oba sta bila več let v sovraštvo, oba na vojski v roko hudo ranjena in superarbitrirana. Morilec se je sam prijavil sodniji.

Žrtev granate. V Gorici so zadeli kosi granate znanega frančiškana P. Franca Ambroža. Zadnji čas je prebival pri usmiljenih bratih ter pomagal v dušnem pastirstvu v Gorici in v okolici. Dne 11. aprila ob 10. uri dopoldne ga je granata težko ranila na vratu, na prsih in na roki. Bil je sicer takoj operiran, vendar mu vsa zdravniška skrb ni mogla ohraniti življenja.

Razne novice.

Odpoved mleka. Mestni magistrat ljubljanski je izposloval od deželne vlade, da zamore celo s kaznovanjem nastopiti, ako bi mlekarice nehale donášati mleko stalnim odjemalcem, kadar ni tehtnega vzroka. V mestnem okrožju nahajajoče se mlekarne bodo po isti odredbi primorane dajati potrebno množino mleka v prvi vrsti bolnikom, materam, dojnicam in otrokom.

Zapisega. Dne 14. aprila je izvršil novi olomuški nadškof kardinal dr. Lev

pl. Skrbensky predpisano zaprisego v pričlo cesarja v dunajski dvorni kapeli. Po zaprisegi je zaslišal vladar kardinala v posebni avdienci.

Zagreško mesto — Borojeviću. Dne 11. aprila je izročil zagreški župan s spremstvom zmagoslavemu vojskovodji generalu dr. Svetozarju pl. Borojeviću v glavnem stanu diplomu častnega meščanstva. Navzoč je bil ves štab. General se je pri večerji, pri kateri je bilo povabljenih 50 odličnih oseb, v navdušenih besedah zahvalil mestu Zagrebu za izkazano čast.

Škofovski posvet. Pri konferenci ogrskih škofov se je sklenilo, da se verniki povabijo, naj prvo nedeljo meseca maja prejmejo skupno sv. obhajilo za skorajšnjo zmago in mir. Izbrali so mesec maj zato, ker je Mati božja, varihinja Ogrske, lani meseca maja oprostila ozemlje sv. krone sovražnikov.

Vojna pobožnost. Povodom priljubljene pobožnosti na čast presveti božji Glavi pri Sv. Ilju v Celovcu se je vršila letos po mestu procesija za zmago in mir, pri kateri se je nosila znana podoba božje Glave. Procesije se je udeležil knez in škof dr. Adam Hefter, mnogo duhovščine, več tisoč pobožnih vernikov, šolska mladina, knez Henrik Rosenberg-Orsini, veteranci, oddelki rekonvalescentov in katoliška društva.

Cene v Gorici. Govedina 1 kg 6 K, svinjska zabela 8 K, konjsko meso 70 vin., kruh le proti izkaznicam prav dober 54 vin., olje belo 1 l 10 K, zeleno 7 K 20 vin., ječmen 1 kg 1 K 12 vin., fižola ni dobiti, grah semenski 1 kg 5 K, solata 1 kg 2 K, špinata 80 vin., zelena 1 K, čebula 8 K, krompir 30 vin. Zadnjih 130 kg malo boljšega krompirja je bilo pretečeni teden kupljenih za občinske reveže. Špargeljni so dosegli prve dni nezasišano ceno 5 K; 11. aprila so bili najlepší po 80 vin. Doba špargeljnov je letos vsled izredne vročine hitro minula. Sol 28 vin., vina 1 hl 160 K, pšenica 100 K.

Davek na vojne dobičke bo v kratkem razglašen tudi v Avstriji.

Kakor v ujetništvu. Črnogorski kralj in kraljica bi bila rada ustregla italijanski kraljici Heleni, ki ju je povabila za veliko noč v Rim; toda francoska vlada ni hotela dati dovoljenja. Proti obisku je menda spletkaril Sonino.

Davek na pse. Nemška vlada je zvišala davek na pse, in sicer od 30 na 50 mark za živali, ki so samo v zabavo. Dosedaj je že bilo vsled tega davka odstranjenih čez 500 psov.

Imeniten ujetnik — izpuščen. Na papeževo prošnjo je izpustila nemška vlada princa Rahmana Menon, ki je najstarejši sin in prestolonaslednik vladarja države Kočim ob morski obali Malar v južni Indiji. Ta princ, ki se je bojeval kot poveljnik večjega oddelka indijskih čet v angleški armadi na francoskem bojišču, je prišel v nemško ujetništvo. Čeprav princev oče ni katoličan, se je vendar s polnim zapuinanjem obrnil do svetega očeta, da mu izprosi pri nemški vladi sina iz ujetništva. Nemška vlada je papeževi volji ustregla in indijski princ se je že vrnil v svojo domovino.

Anarhisti na delu. V Njujorku so založili zvezo anarhistov, ki so zaprisegli smrt evropskim vladarjem. Nevarne tičke zasleduje roka pravice.

Izvoz kave je Švica prepovedala. Za najmanjšo pošiljatev se mora dobiti izvozno dovoljenje. — Na Nizozemskem so razglasili naredbo, ki brani, da bi se smeli izvažati slaniki, ako ne dovolijo ribiške organizacije.

Pomanjkanje moke in mesa je nastalo tudi na Ruskem. Za moko so vpeljali izkaznice.

Vojaške novice.

Prepoved. Zgodilo se je, da je civilna prebivalstvo uporabljalo vojaške stavbe, barake in dr., ki jih začasno vojaštvo ni rabilo; tudi so nekateri odnašali od njih posamezne dele, n. pr. deske, ter jih rabili kot kurivo ali v druge namene. Vse take stavbe so lastnina vojaškega erarja, tudi če se začasno ne rabijo, in jih brez vojaškega dovoljenja ne sme nihče uporabljati niti odstranljati.

Pozor na vojaške straže! Pred kratkim se je zgodilo, da je na primorskem bojišču naša vojaška straža obstrelila nekega duhovnika in ga pri tem poškodovala na nogi. Ta obžalovanja vredni slučaj se je zgodil vsled tega, ker dotični duhovnik na klic straže ni mirno obstal, temveč je v svoji skrbi za življenje zagrabil z obema rokama za vojakovo puško, vsled česar je bila straža prisiljena streljati. Prebivalstvo se torej ponovno in nujno opozarja, da mora vsakdo na klic vojaške straže brezpogojno takoj obstati, ker je straža sicer opravičena in dolžna takoj rabiti orožje.

Slovenski junak. Na južnozahodnem bojišču je padel četovodja gosp. Frančišek Novak, posestnik v Tacnu. Zapustil je ženo s sedmimi malimi otroki, ki močno žalujejo po rajnem očetu. Pokojni Francelj je bil odličen mož v celi župniji. Vse ga je čislalo, ker je bil mož povsod na pravem mestu. Krepko je pomagal orati njivo na socialnem polju. Bil je član-odbornik izobraževalnega društva, Orlov, Slovenske Straže, domače Hranilnice, občinski odbornik. — »Taki bi morali biti vsi,« tako ga je opisal mož, ko je čul vest, da je Francelj preliš srčno kri za iskreno-ljubljeno domovino. Pokojni je bil res vzoren katoličan, iskreno pobožen in pripravljen na junaško smrt. — Spavaj v miru!

Vojaška zavetišča. Za nemške vojake, ki se nahajajo na sovražnikovih tleh, so osnovali že 250 zavetišč. V ta namen so veliko darovali nemški škofje in pa katoliške mladeniške zveze, ki imajo svoj glavni sedež v Düsseldorfu. Doneske za nadaljnja nova zavetišča zbira jo katoliški listi v Nemčiji.

Postrezite! Deset mesecev že čakajo v družini Vida Turšiča, ki se je bojeval lani v Karpatih, da bi se zgasil. Ako kdo kaj ve o njem, naj obvesti njegovo ženo Marijano Turšič, vas Jezero št. 1, p. Preserje na Kranjskem. — Mati Marija Sirc (Koroška Bela št. 13, p. Javornik na Gorenjskem) prosi obvestila, če bi kdo kaj vedel

o njenem sinu Antonu Sirc. Pogreša ga že 16 mesecev. Odsel je bil v Galicijo s četrtilnim maršbataljonom.

Prisonnier de guerre. Vsa pisma in dopisnice, ki so namenjene vojnim ujetnikom na Ruskem, Laškem ali kjerkoli, morajo imeti na zgornjem robu naslovne strani zgorajšnjo označbo, ki pomeni »vojni ujetnik«. Te dni je došla odredba, da se bodo vsa pisma in dopisnice vrnilo odpošiljatelju, ako ne bodo imele tega nadpisa. — Dobe se tudi dopisnice, ki imajo to označbo že tiskano.

Vojaki se nas spominjajo. Vesele velikonočne praznike in dosti prihov ter potic želi vsem cenjenim bralcem in bralkam »Domoljuba« infanterist Franc Kranar iz Matene pri Igu. — Na mogočnem, prestolnem Dunaju v bolnišnici zbrani slovenski vojniki pošiljamo vsem bralcem »Domoljubovim« srčne pozdrave. Želimo tudi vesele velikonočne praznike ter upamo, da jih bomo prihodnje leto skupaj praznovali: Desetnik Ferdo Šega iz Trebnjega; Anton Lazar, Gora pri Idriji; Ivan Črček, Mokronog; Jožef Drevenšek, Ptuj. — Od trdnjavskega topniškega polka v P. žele isto tovariši po listu: Franc Erklavec, M. Skumavec, Valentin Abe. — Strelci pišejo: Pomlad je na bojnih poljanah; prijetno je tukaj na južnem bojišču, vse cvete in zeleni, a vojaška služba gre svojo pot naprej. Sovražne čebele so že mnogokrat rojile tod okrog, toda pičijo pa malo. Vesele praznike! Franc Skraber iz Vranskega, Franc Krničnik, Roman Florijan, Jožef Žužman, Maks Papež in tovariši. — Srečne in vesele praznike želi vsem Volčanom Franc Jug. — Kranjski strelci z južnega bojišča se pridružujejo vsem, ki voščijo srečno Alelujo: Desetnik Ivan Plešnar, Matej Očepek, Ciril Langer, Jože Erjavec, Alojzij Rozman, Janez Iljaš, Jože Bradač, Franc Skaberne, Jože Penič, poddesetnik Franc Avsec, poddesetnik Stanko Kajfež. — C. kr. brigadni trobentač Anton Susman pozdravlja vse Slovence na fronti, doma in na tujem; tudi želi vesele velikonočne praznike vsem, ki po njih žilcah teče slovenska kri.

Topovsko gromenje se je slišalo in čutilo v Trstu v noči od 10. do 11. aprila tako nenavadno močno, kakor še nikdar poprej. Šklepetale so šipe v oknih.

Bolgarski general o koncu vojske. Bolgarski general Žekov, ki se je mudil nekaj dni v Berlinu, je imel razgovor z zastopnikom lista »Voss. Ztg.«. Na vprašanje, če bo res še to poletje vojska končana, je Žekov odgovoril: »Brez pomisleka rečem: Da! Poletje nam bo prineslo mir, časten mir. Voz štirispornjaka je tako zavožen, da ga ne more nihče rešiti. Vsi kulturni narodi hrepene po miru. Vojsko bi rada nadaljevala le peščica ljudi, ki jih lahko z imeni naštejemo: Briand, Poincaré, Grey, Sonnino, Salandra, Izvolski, Sazonov.

Povožen je bil 15. aprila poddesetnik Kr. Gomiček, ki je bil zadnji čas dodeljen rezervni bolnišnici na Viču pri Ljubljani. Pripeljal se je bil z dopusta, stopil iz vlaka, ki je obstal na progi v Tivoliju, hoteč si skrajšati pot. Ko pa izstopi, pridrdra mimo po drugem tiru brzovlak iz Ljubljane, ki ga podere in mu odtrga obe nogi in eno roko.

Po groznih mukah je revež izdihnil. Doma je bil v Podgori pri Gorici.

Iz ruskega ujetništva se je po preteku enega leta oglasil Mihael Tomšič, doma iz Bača pri Št. Petru. Domači so pisarili na vse strani, a nobenega glasu. Pisarna Rdečega križa je naznanila, da ga ni moč zaslediti. Mislili so vsi zatrdno, da je mrtev. Sedaj je pa kar nenadoma došla dopisnica z vsebino: Dragi žena Ivana! Pošiljam srčne pozdrave Tebi in otrokom. Želim Vam boljših časov. Živ sem in sem tudi dobro ozdravel po enem letu. Hvala Bogu in Materi božji! Od Vas nisem dobil še nobenega glasu; ne vem, ali ste živi ali mrtvi. Pozdrav vsem skupaj! — Nahaja se v Taškentu na Ruskem. — Po 11 mesecih se je zgledil iz ruskega ujetništva Mat. Delbello, doma v Št. Petru (Istra). Nahaja se v Moskvi na Ruskem. Oče in mati sta tako vesela, da sta prosila, naj se to naznani v »Domoljubu«.

Pozdravi vojakom. Vesele velikonočne praznike želimo in iskreno pozdravljamo vse fante iz Loške doline ki so na bojnih poljanah: Fani in Lojzika Mulc, Anica Baraga, Mici Mlakar, Mici in Lenčika Znidaršič, Lojzika in Mici Znidaršič, Fani Plos, Lojzika Mlakar, Lenčika Zgonc, Lojzika Avsec, Lojzika in Ivanka Prevec.

Padlima prijateljema v spomin.

Ob začetku mobilizacije sta se podala v vojno službovanje brata France in Ivan Močnik od Kapele pri Radgoni. Prišla sta takoj oba na srbsko bojišče in bila tudi tam oba kmalu ranjena, da sta morala v bolnišnico. Preden sta popolnoma ozdravela, sta obiskala še dragi domači kraj in potem zopet vesela odšla decembra (1914) na bojišče z besedami: Naj bo, kakor Bog hoče. Za mesec dni sta bila zopet v bojni črti: France v Karpatih in Ivan zopet v Srbiji. Ker je bila lanska zima strašno huda, sta se zopet oba tako prehladila, da sta morala v bolnišnico. To pot sta se morala precej dolgo zdraviti; zopet sta še tudi obiskala svoj ljubi dom in drago mater. A bilo je zadnjikrat. France je to že nekoliko slutil, ker je večkrat rekel: Zdaj grem v tretje, a tretjikrat se več ne vrnem. Ivan je pa rekel zmirom: Naj bo, kakor je božja volja! Meseca septembra 1915 sta šla tretjikrat in tedaj na italijansko bojišče, kjer sta se oba pri eni in isti stotnji junaško bojevala proti zakletemu Italijanu. Ali za božične praznike smo dobili žalostno poročilo od Ivana, da je njegovega brata Franceta sovražna granata smrtno zadela; bil je pri priči mrtve. To je bil za Ivana grozen prizor, ko so prišli sanitejci, položili mrtvega brata na nosilnico in ga odnesli na vojno pokopališče, kamor ga je spremil tudi Ivan. Sedaj se je Ivan vojskoval dalje. Ali žalibog, trajalo ni več dolgo, kakor je razvidno iz uradnega poročila. Že 3. januarja je dobil strel v trebuh, in drugi dan je v vojni bolnišnici umrl. Pokopan je bil pri Komnu. Pač hud udarec za osamljeno mater! V tolažbo naj ji bo pogled v nebo:

Tamkaj se duša njuna raduje,
v slavi nebeški pri Bogu stanuje.
Počivajta v miru slovenska junaka!

Dopisi.

Hotič. Za domovino je padel na italijanskem bojišču 19letni Anton Cerar. Bil je navdušen in neustrašen vojak, vzoren mladenič ter zvest bojovnik krščanskih nazorov.

Crngrob. Romarski shod na velikonočni ponedeljek se zaradi praznovanja farnega patrona sv. Jurija in celodnevne čiščenja sv. R. T. v Stari Loki — preloži na belo nedeljo, dne 30. aprila. Ta dan bo v romarski cerkvi ob 9. slovesno duhovno opravilo za srečen izid vojske in mir. Sosednje župnije pridejo s procesijami.

Duplje. V ruskem ujetništvu se nahaja Alojzij Pavlin iz Ljubnega; brat njegov je v laškem ujetništvu. Z njim so tudi Jože Gradišar, Fr. Lukanc in Fr. Kuhar iz Dupelj ter Jože Črnilec iz Zadrage.

Listek

Kletev divjega lovca.

(Povest. — O. — J. C.)

(Dalje.)

Največ se je zabavala in pečala z deco umrlega divjega lovca, Aničo in Milanom, ki sta hodila že v šolo; sestrici je bil pa župnik najboljši rednik in vzgojitelj. Že zgodaj v jutro vstane starka, skuha kavo, pogleda, če so otročje obleke snažne; ko je čas, jih zbudi, opravi z njimi jutranjo molitev, jih lepo umije, počese in pošlje v šolo.

In Ivan, štirinajstletni deček, ki pomaga Milanu pri gospodarstvu, ima tudi zelo rad svojo staro mamo, in če le mogoče, ji ustreže v vsaki stvari, da ji napravi veselje. Ko je bilo sadje, je znal nabrati v sadovnjaku najlepših in najsočnejših češpelj in jabolk, da jih je nesel svoji babici. In v jeseni, ko je dozorelo grozdje, je poiskal v vinogradu najzlahnejše grozde in jih nesel stari mamici; oba sta se veselila lepih sadov.

Milan dela kakor mravlja; svoje gospodarstvo hoče olepšati in povečati. Za to delo mu daje neko nenavadno moč in vztrajnost, pa tudi veselje in pogum misel, da ne dela več samo zase, temveč za svojo družino. Blížal se je trenutke, ko je tudi Milan pričakoval na svet novega zemljana, ki mu je bil on oče in Milka pa mati.

Družina! Ta beseda je tako silna, tako veličastna, da dostikrat popolnoma izpreobrne človeka, lenuh postane delaven, pijanec postane trezen, čmernež — vesel, obupan nesrečnež — vesel in zadovoljen.

Da, veličastna in silna je ta beseda; ni čuda, da je prevzela tudi Milana, ki se je čutil v tem pričakovanju bolj močnega, bolj odločnega. Poln hvaležnosti do Boga je povzdignil, ko se je spomnil, da postane v kratkem srečni oče, oči zaupno proti nebu in vzdihnil globoko:

»Sedaj vsaj vem, za koga se trudim!
In s podvojeno pridnostjo je delal

odslej, trudeč se od zore do mraka skupaj z onimi številnimi dninarji, ki jih je imel vsak dan najete. Ni čudo, da je bilo to delo tudi blagoslovljeno; očitno je bilo, da se bo v kratkem povzdignila Milkina hiša do prve v vasi.

Ker je bil Milan za svojih mladih let precej časa v tujini, mu je prišlo marsikaj, kar je videl na tujem, na hvalo pri njegovem gospodarstvu; pa je tudi sicer znal vse pametno in trezno preračunati. Gospodarstvo se mu je silno širilo. V hlevu se mu je živina začela množiti; izlepa ni imel kdo tako postavnih molznih krav kakor Milan. Tudi brez konjčev ni bil — znak, da je gospodarstvo popolno. Stara Ana je imela z mlekom največ dela. Že zgodaj zjutraj je krave pomolzla. Mleko, kar ga je bilo odveč, so oddajali v mlekarno, deloma pa revnim sosedom.

Vse v družini je bilo zaposleno, vsak je imel svoje delo; pa vse je šlo kot ura.

Stari župnik je prišel čisto v to hišo sreče in napredka, in vselej, ko je videl, kako teče vse v najlepšem redu, je vzdiknil zadovoljen:

»Otroka moja, nebesa so blagoslovila vajino zvezo in vajino hišo!»

Milan in Milka sta rada poslušala besede dobrega župnika, ki je s svojo plemenitostjo nemalo pripomogel k procvitu srečne hiše.

»Da, otroka,« je rekel včasih župnik, »ta dom, ki se je nagibal že k razpadu, ta dom solza in obupa, ta dom se je sedaj dvignil do prvega v naši vasi; v njem prebiva sreča in mir. Oh, kako bi bila marsikaka gospoda v našem mestu srečna, če bi mogla uživati vsaj del vajine sreče, vajinega zadovoljstva. Toda vidva sta tudi zaslužila to milost nebeško, ker sta v svojem mladem življenju pretrpela več kot marsikateri starec. Bog blagoslovi vaju in vajino hišo!»

Te iskrene besede častitega starčka so privabile solze genotja v oči mlade zakonske dvojice. Milka je navadno v takem položaju še pristavila: »Bog, daj, da bi tako ostalo! Bog nas varuj nesreči!»

XI.

Minilo je skoraj leto dni, odkar sta Milan in Milka klečala skupaj pred oltarjem, polna krasnih nad v srečno in vedro bodočnost njihovega skupnega življenja.

Huda zima je pritisnila in zavila vas v svoj beli plašč.

Kasno ponoči je. Gosta megla se je spuščala v posameznih plasteh na utrjeno zemljo, a preganja jo ledena burja, ki brije, cvili in žvižga ter se izgublja tam daleč v gozdu, kjer lomi in drobi vejave...

Kakor da ječi noč... Cele zamete sneženega prahu zanaša burja s kota v kot ter se zaletava s kopami snežink v okna in vrata, brije po cesti in žvižga med golim vejavjem...

In tudi nebo je oglušelo v tej grozni noči, molči, kakor bi se zgrajalo nad divjim besnenjem razigrane zimske noči.

V tej temni in grozni noči je zapustila naglo hišo gospodarja Milana stara, sklonjena ženska, ki je, gosto zavita v veliko zimsko ruto in opirajoč se ob palico izgajala vedno bolj in bolj v temo, šepetajoč

pobožno: »Jezus — Marija, usmilila se reve!»

Čez kake četrt ure, ko je burja že znatno pojenjala, si mogel videti zopet isto starko, kako je stopala naporno v spremstvu še druge ženice proti hiši mladega Vojičiča.

»Meta,« reče tiho tista druga, oprežno stopajoč po stopinjah svoje vodnice, »kaj se reva že dolgo muči?»

»Oh, umrla bo zdajpazdaj.«

»Kaj pa Ana?»

»Kar brez glave leta okrog.«

»Revica, revica!»

»Hiti, Franca,« reče Meta, obrnivši se k svoji tovarišici.

»Potrpi no, saj grem; malo drsi mi,« je odgovorila žena, naporno stopajoč za Meto.

»Meta, ali si ji dala tiste rože?»

»Sem, pa vse zastonj.«

»Uboga žena. Kaj pa on?»

»Joka kot otrok.«

»E Meta, Meta, ali nisem povedala prav, da tiste sveče, ki so ob poroki tako nagajale, ne pomenijo nič dobrega!« de Franca.

»Pojdiva, pojdiva,« reče Meta zlovoljno.

»Da, da, strašna je kletev na smrtni postelji,« nadaljuje Franca in se prekriža.

»Za božjo voljo, ne govori tako! Hiti, hiti,« je silila Meta mrzlično, in obe sta izginili v Milanovi hiši...

Bila je to strašna noč. V velikih bolečinah, na pol mrtva, je stokala Milka na otroški postelji. Mrtvorojenčka so poneli drugi dan na oni del pokopališča, ki je odločen za take otročice.

* * *

Minilo je več kot mesec dni, in Milka je še vedno ležala v postelji. Govorila je vedno, kakor da bi imela vročinsko bolezen. Izpočetka so jo zdravile vaške žene z raznimi zelišči, rožami in z domačimi zdravili, — pa vse zastonj. Milan je nato pošiljal vsak dan svoj voz v mesto po zdravnika, in tudi ta ni mogel pomagati nesrečnici.

Telesno se je sicer popravila, da je slednjič tudi vstala iz postelje, toda samo nekam čudno je govorila, kakor da ni več prejšnja pametna Milka. (Dalje.)

Četrto avstrijsko vojno posojilo.

Finančni mister dr. v. pl. Leth je sprel zastopnike časnikov in jim podal nekaj pojasnil glede novega vojnega posojila. Finančni minister je izjavil, da so dani po njegovem mnenju ugodni pogoji za oddajo posojila; opozarjal je na velike in važne uspehe naše armade na vseh frontah in označil tudi gospodarski položaj kot ugoden v primeri z dosedanjim vojno dobo. Plaćevanje davkov je prav dobro, posebno razvoj dohodninskega davka, tobačni dohodki in dohodki iz davka na žganje in sladkor so zelo zadovoljivi. Splošno je uspeh direktnih in indirektnih davkov na

enaki višini kakor pred vojno, deloma je uspeh še boljši. Vloge pri hranilnicah in bankah se dvigajo ter podajajo razveseljiv dokaz za to, da je gospodarsko življenje redno. Znaten del kmetijske in industrijske produkcije je dosegel velike dobičke, in tudi za široke sloje delovnega prebivalstva se nudi mnogostranska prilika za dober zaslužek.

Gibanje v prosoh novega vojnega posojila je sedaj povsod živahno. Pri raznih bankah so bili podpisani že znatni zneski, še preden so bili znani pogoji tega posojila. To je vsekako dobro znamenje, da bo Avstrija tudi to pot dosegla časten uspeh.

V skupnem boju proti sovražnikom smo izvojevali že tri milijardne zmage; sedaj se pripravljamo na četrto, ki mora še prekositi dosedanje. Zmaga za zmago na fronti, zmaga za zmago v zaledju. Koliko časa bodo naši sovražniki spričo tega še vztrajali v svoji zaslepljenosti in pri svojih onemoglih načrtih proti osrednjima vlesilama? Pač ne more biti več tako daleč čas, ko bo zmagala človeška pamet in jim bodo padle luskinе z oči. In potem je možno le še eno: mir, slaven mir!

Za ta cilj moramo združiti vse svoje moči; vsak državljani in vsaka državljanka se mora zavedati dolžnosti da deluje za ta cilj. V zmislu tega cilja deluje vsak, kdor dá državi na razpolago sredstva, ki jih potrebuje za vojne namene. Kdor ima veliko, daj obilo, kdor ima malo, daj tisto veselega srca. Razen ponosne zavesti da smo izpolnili veliko domovinsko dolžnost, nam bo v plačilo tudi lepa, zagotovljena gmotna korist. Država ne prosi miloščine, marveč oddaje posojilo proti popolni, brezpogojni varnosti in visokim obrestim. Pokažimo svojo ljubezen pa tudi svoj gospodarski talent!

Slike in črtice z bojišč.

Življenje blizu fronte.

Jožef Gasler opisuje življenje v kritjih za fronto: Danes je sobota. Na večer se razvije tu v naših brlogih prav zanimiva slika. Nad mizo imamo električno luč. Tam v kotu pri skromni pečici, ki nas je v burji ogrevala, sedi čvrst fant, ki mu ga ni para za petje. V naročju ima kitaro, pa poje in brenka, da je veselje. Zraven v drugi kot se je spravila četvorica mirnih značajev, ki se zabavajo s kartami. Komaj dočakajo, da so prosti, pa jim že padajo pod prsti tisti »možički«, ki se jih ne naveličajo nikoli. Neki bolj dobrovoljen štajerc rad pripoveduje razne zgodbe, pripovedke in čarovnije; za plačilo je zadovoljen, da se mu drugi smejo. Tam eden se ukvarja s komišom in ga otepa, kakor bi bila najboljša potica. Ta in drugi se muči v potu svojega obraza, ko sestavlja pismo; stokrat prebere, kar je že zapisal ter poižkuša, kako se glasi njegova modrost. Nekdo tam v ozadju se je zleknil odet s plaščem na bližnjo desko, pa se je zamaknil v blaženo večnost. Nič ga ne moti, ne vrišč, ne petje, ne vpitje; zadovoljen je, da je prišel zopet do počitka, ker se mu prav sladko prileže. Bil je ravno na straži, hoja in čuvanje ga je

utrudilo. Tam eden bere iz neke knjige. Mora mu biti posebno všeč, kajti smeje se in bije z roko ob stegno, kakor bi bil v lotriji zadel. Da je malokdo brez pipe, ki jo pošteno vleče, je umevno samoposebi; marsikdo pri tem nepotrebnem delu celo sladko zaspi in zasmrči... Tako je življenje skoraj v neposredni bližini pred sovražnikom. Fletno je, kajne — če bi bilo samo nekaj večerov. Ko pa nas kliče vojna tromba, smo pa zopet stari junaki-korenjaki.

S severnega bojišča

pošiljava podpisana srčne pozdrave vsem prijateljem, znancom in čitateljem »Domoljuba«. Nahajava se enoindvajseti mesec v vojski. Kljub vojnim nevarnostim sva vedno zdrava in vesela. Služila sva pri gorskem topniškem polku št. 3. Takoj ob izbruhu svetovne vojne sva bila dodeljena k našim strojnicam, ki so prav izvrstno igrale svojo svinčeno melodijo. Žalibog da je takrat ostalo veliko najinih tovarišev na takratnem bojnem plešišču! Toda nama se ni primerila nikaka nesreča, razen da nama je bil zadet konjiček. Nad nama je čuvala roka božja in po dolgih, hudih bojih sva ostala zdrava in nepoškodovana. Zato sva še danes hvaležna Bogu in brezmadežni Devici Mariji. Priporočava se vedno še za nadaljno varstvo!

Sedaj se nahajava pri nekem municijemskem oddelku; tudi tukaj morava, bojno črto večkrat obiskati, kjer nas sovražnik pozdravlja s šrapneli. Toda zanje se dosti ne zmenimo, saj smo takih reči že zdavnaj navajeni. Vedno pa imava neko posebno željo: da bi šla namreč rada nad verolomnega Italijana; ali ta želja se nama nikakor ne izpolni.

Celi čas vojne sva zdrava in vesela ter upava, da nam skoraj zasije solnce miru in sreča veselega svidenja med domačimi. Želiva vsem znancom, prijateljem in naročnikom »Domoljuba« vesele velikonočne praznike. — Topničarja: Franc Dornle, Kopolje pri Dobropoljah. — Anton Iskra, iz Begunj na Gorenjskem.

Kako sem zaslužil veliko hrabrostno svetinjo.

Naročnik »Domoljuba« Martin Koritnik, iz Lozic na Vipavskem, sedaj v vojni bolnišnici na Dunaju, nam je poslal z levico pisano pismo, v katerem opisuje svoj junaški čin, ki ga je izvršil kot vodja patrulje na Ruskem Poljskem:

Dragi »Domoljub«! Izmed nešteti življenjajev iz mojega vojnega delovanja po prvi mobilizaciji pa do majske ofenzive minulega leta se mi zdi potrebno, da v proslavo Kraljici majnikovi opišem vsaj en dogodek. — V prvi polovici maja 1915 smo bili pri nekem župnišču v vasi Makersko ob reki Nidi na Rusko Poljskem — na poljski straži. Župnijski dvor z lepo Marijino cerkvico leži na prijaznem hribočku par sto korakov nad reko. Od tu je mičen razgled na uničeno vas, kjer so bile prav tik reke postavljene naše straže. Tam daleč so se videle ruske postojanke. Vsem, ki smo se tod menjavali na straži, je postala ljubka cerkev kar domača, dasi je bila streha od kroglj že precej prevrtana. Okoli cerkve in župnišča so pa bile velike jame, ki so

jih izkopale ruske granate. Marsikateri vojak je tu pri Marijini podobi snel čepico z glave ter zmolil par Očenašev tako pri srčno, kakor morda nikdar poprej v življenju ne. Tudi 10. maja nas je bilo več na tem svetem prostoru, ko pride nenadoma telefonično povelje, da morajo prve patrulje čez reko, naj stane, kar če. Vedel sem, da tudi mene zadene, ker sem bil ordonanc kompanijskega poveljnika. Hitro stopim za drevjem v cerkev, zdelo se mi je, da zadnjikrat, opravi kratko molitvico, vzamem osem mož ter se podam z njimi v malih presledkih med zelenčim drevjem k reki. Tu nas je bilo zbranih z nadporočnikom deset mož. Meni nič tebi nič jo vderemo v valove. Bila je že temna noč. Bili smo brez plaščev in brez nahrbtnikov; imeli smo samo puške in torbice za patrone. Vsakdo jih je vzel 100 s seboj. Z močno narastlo in valovito reko smo imeli velike težave, a vseeno smo se srečno prelili na drugo stran. Vse je šlo seveda molče. Z največjo naglico smo se razvrstili v rojne črte v nekem naravnem kritju ob bregu. Dan mi je bil ukaz, da moram varovati rojno črto na levi strani. Nekoliko časa smo ostali na mestu, da je voda odtekla od obleke; nato smo se spustili naprej, a ne daleč, kajti zabrnele so ruske puške. Za trenutek smo legli na tla. Nato smo pa kakor en mož zakričali »hura!« ter naskočili sovražnika, ne da bi vedeli, koliko jih je. Na umikanje itak ni bilo misliti, ker bi nas Rusi v reki postrelili. Vnela se je huda praska. Nam se je posrečilo, da smo Ruse v levem krilu obkolili. Od toče krogel, ki so brenčale, je mene zadela ena v roko, kmalu na to druga — menda dum-dum-krogla — zopet v desno roko. Da bi tovarišem ne upadel pogum, sem molče obrnil puško v drugo roko. Šlo je naprej. Mož proti možu smo se borili; bajoneti so se bliskali v temni noči. Zmagala je bila na naši strani. Od močne ruske straže je ušel samo en mož zdrav. Od nas sem bil pa jaz težko ranjen na roko. Mrtvega od nas ni bilo nobenega. Očividno nas je podpirala moč Marijina, da smo v tako resnem položaju srečno odšli smrti. Kljub ranjeni roki sem jo srečno pritolkel čez reko. Pripeljali smo tudi nekaj ujetih Rusov. — Vojaki, ki v Marijo zaupajo, zmerom dobro izhajajo. Naj bo Mariji čast in slava! — Za to nevarno, a dobro izvršeno pot sem bil odlikovan s hrabrostno svetinjo 1. vrste.

Naši junaki.

Počasi trudnega koraka po blatni cesti, v varstvu mraka, ki pred sovražnikom jo krije, se dolga, temna črta vije. Ta dolga, nepregledna vrsta, o, to je naša vojska čvrsta; to je naš up, to nada naša! Katera v moči jo prekaša? V enaki sivi vsi opravi pogumno spejo v boj krvavi. Glej, štirje so in štirje v vrsti, mladeniči, junaki čvrsti; v življenja zorni še pomladi cvetočih lic, še golobradi.

In zraven, glej, možake smeje v življenja boju osivele! Že leta hrbte jim krivijo, že štirje križi jih težijo; a zdaj, ko kliče domovina, očeta rabi kakor sina, se vsak podviza in potrudi, da domovini v stiski hudi po svoji zmožnosti in moči — kot mladci — na pomoč priskoči. Na rami puško smrtonosno, na plečih telečnjak, da rosno jim vroče je postalo čelo; a vsi naprej hite veselo. Oh, kaj jih je, nešteti broji! Kdo ve, če po končanem boju povrnejo se zdravi, čvrsti? Kdo zna, kje bo vrzel v vrsti? Nato ne mislijo junaki, naprej hiti pogumno vsaki. Navajeni so grozni igri — doma golobčki, v boju tigri. Pri mnogih dobro se poznana, zaceljena je komaj rana; zdaj gre, da stari dolg povrne, naklepe stre sovragu črne. Smrt ni jim mar, se ne bojijo. Drugam zdaj misli jim hitijo:

Poglej mladeniča orjaka, kako ponosno ti koraka! Oči pa v daljo mu strmijo, pogled, kako se mu žarijo! Doma je v mislih pri nevesti, ki čaka ga v molitvi zvesti; zvestejše najti ni mogoče. O varuj jo, nebeški Oče! Junaka, o, nebo ohrani; ti deva zvesta mu ostani! —

Poglej moža, že las srebrnih, ki skoraj več jih bo, kot črnih! Kako zamišljen je globoko, pót briše s čela s trudno roko! Kako je daleč proč od doma; in tja zdaj duh njegov mu roma! V družine v duhu stopi sredo, pred saboj gleda ženko blede; ženico pridno kakor mravlja, večerjo skromno si pripravlja. Pri delu semtertja obstane in solza iz oči ji kane... Krog se pode otroci gibki; najmlajši še počiva v zibki. Glej, Tonček se oprime krila in de: »Povej mi mama mila, kedaj se vrne ljubi ata?« Še Anka se oklene brata in jokajoča v mamo sili: »Kedaj se vrne ata mili? Oj mama, oh midva sva v strani, da nama ne vstrele ga Lahil!« Solze si žena pridržuje, tako obema naročuje: »Molita le otroka zlata, in skor se vrne ljubi ata!« — Kako hitita plavolaščka, in solznega oba obraščka poklekneti pred sliko sveto, in molita za ata vneta. In ko so malčki oskrbljeni, v sladki sen vsi zatopljeni, usede žena se za mizo, svetiljko bolj primakne blizu; potegne z nedrji sliko njega,

ki njej najdražji je od vsega;
jo dolgo verno ogleduje
in v vročih solzah poljubljuje.
Potem pa pismo dolgo piše
in solze iz oči si briše...

V teh mislih mož še ne zapazi
pekoče solze na obrazi;
in mesto pri ženici zvesti
na cilju pota je, na mesti...

Nebeški oče nad oblaki,
poglej to naši so junaki!
Gospod trum vojnih, ti jih štiti
junake te, da zmagoviti
povrnejo se s polja slave;
ohrani čvrste jih in zdrave!
In ko zatrt sovrag bo kleti,
še enkrat daj jim svojce zreti;
da po izpiti grenki kupi
se spolnijo jim sladki upi!
— A vi junaki stari, mladi,
počum! Pobijmo zarod gadji!
Sovragu smrt, ki je povzročil
nam toliko gorja; pretočil
krvi nedolžne že potoke.
Pobijmo vraže, krvoloke!
Kdo kriv je drugi, da trpite
po svojih dragih se solzite?
On vam je to gorje povzročil,
in vas od vaših dragih ločil!
Od grde lakomnosti same
nam ruši naše božje hrame;
razbiti naše če domove
in nam potujčiti sinove!
Zato pa stojte kakor skala,
ki se nikdar ne bo zmajala!
Kot močen, trden jez bodite
povodenj vražjo zajezite,
da z nje se roj polentarije
po naših krajih ne razlije!
Po njih! Da jih veselje mine,
da jim preidejo skomine
po naših krajih; naj spoznajo
s kom zdaj opraviti imajo!
Saj tu se záse bije vsaki;
zato po njih, po njih, junaki!!

Vide z Mirne.

Gospodarske vesti.

Gospodarski in tržni pregled.

Sovražniki so mislili, da bodo nas in Nemce kar igraje sestradali. Zdaj se ne morejo načuditi, da naše kmetijstvo pošteno zalaga vse prebivalstvo s potrebnim živežem. Nemško kmetijstvo je še precej bolj razvito, kakor naše. Povzdignili so tam množino pridelkov z natančnim obdelovanjem, z dobrimi stroji in zlasti z uporabo umetnih gnojil. Pri nas skoro razumeti ne bi mogli, ko bi slišali, koliko se da na Nemškem za umetna gnojila. In vendar hočejo še vedno naprej. Pred nekaj leti je strokovnjak dr. Wacker na Württemberskem v kraju Stuttgart pregovoril 6 kmetov, da so svoja polja in travnike natančno po pravih strokovnjakov gnojili. Imeli so skupno 50'47 ha polja, torej dobrih 500 mernikov posetve. Kakor vsak vidi, so bile to le bolj srednje kmeti-

je. Najmanjši je imel 6'17 ha, največji 12'25 ha, torej okoli 22 oralov posetve. Za vsa posestva so porabili na leto: 1500 kg žveplenokislega amonijaka, 750 kg apnega dušika, 14.300 kg Tomaževe žlindre, 8200 kg 40% kalijeve soli in 21.300 kg žganega apna. Za gnojila so dali 2324 M., torej čez 3000 K našega denarja. Plačali so žlindro 5.40 M., kalijevo sol 8 M., torej skoro polovico ceneje, kakor je navadno pri nas. Kakšen je bil uspeh?

Tam kmetje že tako močno gnojijo. Drugi kmetje so pridelali na 1 mernik posetve 317'5 kg pšenice (dobrih 13 mernikov), ovsu 177'5 kg, pese 3750 kg, kar je gotovo lep pridelek. Pri nas se pšenice pridelu 5 do 8 mern. Ta večji pridelek napravi globoko oranje in močno gnojenje. Na teh parcelah, ki so jih tako močno pognojili, so pa pridelali na 1 mernik posetve 460 kg pšenice, torej 16 mernikov, 240 kg ovsu, 390 kg ječmena, 9450 kg pese, torej skoro trikrat toliko. Vsi so bili zadovoljni. Polje se je že od daleč razlikovalo od vseh

kg žlindre, 30 kg kalijeve soli, gnoj jeseni, drugo spomladi v zmesi.

Lucerna: 40 kg žlindre, 25 kg kalijeve soli zgodaj spomladi v zmesi. Travniki: prvo leto 25 q gnoja pozimi ali zgodaj spomladi, drugo leto: 25 q gnoja, tretje leto: 12 hl gnojnice, 40 kg žlindre, 17 kg kalijeve soli, 100 kg apna. Vsa zadnja gnojila se potrosijo zgodaj spomladi, apno seveda posebej. Prav dobro bo pa, če ti to močno gnojenje tretjega leta že prvo leto izvršiš. Za sadje je dobra gnojnica in žlindra po potrebi. Tudi gnoj iz stranišč posebno dobro vpliva na rast dreves. Pri nas bomo po vojski gotovo najbolj rabili fosfat in gnojnico. V tem pa imate navodilo, v kateri smeri se ima močno gnojenje razvijati.

Na Dunaju so se pretekli teden plačevali najboljši voli 1 kg po 4 K 18 vin. Na sejmu je bilo le 1918 glav govedi. Na Hrvaškem se živina, če je količkaj lepa, plačuje po 4 K kilogram. Za nas je to važen pojav. Živine bo vedno bolj pomankovalo. Zdaj se smejo teleta prodajati, to-

Avstrijska patrolja ob Gardskem jezeru.

drugih. Stroški za gnojila so se trikrat izplačali. Kmalu so jih začeli tudi drugi posnemati.

Tudi pri nas bo marsikdo poskusil. Priobčujemo torej po istem Wackerju navodilo, kako in kdaj naj se gnoji posameznim rastlinam. Številke veljajo za 1 mernik posetve = 1000 m², 1 oralo ima po tem računu 0'57546 ha, torej ne celih 6 mernikov posetve. Za 1 mernik posetve se porabi: Za krompir 30 q hlevskega gnoja jeseni ali spomladi, 20 kg žlindre, 20 kg kalijeve soli, 15 kg žveplenokislega amonijaka. Tomaževa žlindra in kalijeva sol se potreseta zgodaj spomladi še pred oranjem. Pšenica rabi 40 kg žlindre jeseni pred setvijo. Oves z deteljo 200 kg apna jeseni pred oranjem, 40 kg žlindre, 30 kg kalijeve soli spomladi pred setvijo. Detelja 40 kg žlindre, 25 kg kalijeve soli zgodaj spomladi v skupni zmesi. Oves sam: 20 q gnoja, 40

da razumen gospodar ne bo brez posebne sile telet prodajal. Saj je zrastle zelena krma, da za goveda ne bomo zdaj v posebni zadregi, kako jih prekrmiti. To se kaže tudi na trgu. Močna krmila so šla v ceni nazaj. Če bo dosti detelje in trave, se bo tudi mlada živina lahko redila. Če sam ne moreš teleta doma rediti, prodaj ga kmetu v rejo. Tri do štiri krone ti ga vsak lahko plača, saj je nemogoče, da bi šle cene v dveh letih posebno nazaj. Obilo živine je podlaga za gospodarski napredek. Marsikatera gospodinja je nasproti mešetarjem veliko premehka. Vedno strašijo, da bodo šle cene nazaj, ko gredo vsaki teden naprej. Ne verjemi jim in obdrži živino doma.

Kljub veliki draginji je mesto Dunaj nakupilo 1000 plemenskih krav, da se vsaj za silo odpomore velikemu pomankanju mleka. Nižjeavstrijski deželni

kulturni svet, ki ima isti delokrog, kakor naša kmetijska družba, je nakupil v Švici večje število simendolskih bikov. Vsled pomanjkanja krme je začela domača živina pešati, lepih plemenih živali ni bilo skoro mogoče dobiti. Kmetje pa morajo imeti najboljše bika za plemo. Odločili so se za simendolce, ker so se najbolj izkazali v nagli rasti in mlečnosti. Vedno bolj se tudi poudarja pomen k o z e za dobavo mleka. Koza porabi primeroma malo krme in je z vsem zadovoljna. Reven kajžar, ki ne more prerediti ene krave, bo prav lahko držal dve do tri koze. Krava porabi za 11 do 12 litrov mleka na dan isto krmo kakor vol, da se izredi za 1 kg. Tudi delavci, zlasti železniški, ubogi sabenjki bi lahko imeli povsod koze. To so naši Gorenjci, ki imajo planine, že davno vedeli. Pri vsaki hiši imajo kozo, ki daje mleko, ko je goveja živina v planini. En pastir pase koze cele vasi po domačem pečevju, kjer nobene škode ne napravijo. Dobra koza ima v enem letu čez 700 litrov mleka, torej toliko, kakor slaba krava. — Ravno zdaj imajo povsod kozličke. Letos jih nikar preveč klati! Za reveže moramo vpeljati koze po celi deželi. Na Niževavstrijskem name-ravajo napraviti kozje pristave, kjer bi bolniki s slabimi prsi mleko dobivali. Kozje mleko je za zdravje najboljšo. Nenavadnega okusa se bolnik kmalu navadi.

Velike banke so imele lani skoro povsod še enkrat večji dobiček, kakor prejšnja leta. Navadno so popred dajale po 8 do 9% dividende, to je, razdelili so dobiček med one, ki so imeli akcije. Letos so plačali 20 do 30%. Pri velikih bankah je znašal dobiček do 20 milijonov kron. Vedeti moramo, da imajo te banke v svojih rokah vse večje tovarne. Ena ima sladkor, druga petrolej, tretja usnje, četrta cikorijske; ali pa razpno svoje mreže naglo na razna podjetja. Tovarna usnja, ki je bila globoko zakopana v dolgove, je lani vse poplačala in razdelila visoko dividendo med delničarje. Prav dobro bi bilo, ko bi te ljudi prijeli radi draženja. — Davku se skušajo odtegniti, kolikor mogoče. Njih akcije so zaradi večjega dobička zdaj veliko več vredne, najmanj še enkrat toliko. In vendar ni tega nobena banka priznala, ker bi morala plačati večji davek. — Za kmeta so te razmere zelo važne. Po vojski bodo skušale tovarne na vsak način dobiti zadosti delavcev. Če zdaj naberejo milijone, bodo z visoko plačo vabile po stari navadi kmečke delavce v mesta. Kmet, ki bo težko plačal svoje hlapce, ne bo mogel lahko vzdržati tega boja. Kakor se kaže, zasleduje vlada zelo pazljivo te pojave; posebno pa pazi, da ne bodo ušli davčnemu vijaku.

V Ameriki je zdihovalje zaradi prezimovanja strni zopet hujše, kakor vsako spomlad. Pravijo, da pšenica le v dveh najboljših krajih dobro kaže, drugod pa prav slabo. Vsled teh poročil se je cena precej dvignila.

Na Dolenjskem so bile v zadnjih tednih velike zmešnjave zaradi malih p u s o v. Zelena krma je zrastle, kmetje so hoteli dobiti prešičke, če jih niso imeli doma. Malih prešičkov ni veliko, ker so pozimi plemene živali zaradi visoke cene prodali.

Cene za mladiče so bile precej visoke, toda v nobeni primeri s sedanjo ceno prešičev. Meščani, od katerih nekateri redijo prešičke, so se začeli pritoževati, da kmetje odirajo. Določila se je cena 4 K za 1 kg. Nekaj prodajalcev je bilo občutno kaznovanih. To je pa druge prestrašilo, da niso vsi pripeljali pujskov na semenj. Od blizu in daleč so prišli kupci na sejn. Bilo je zastoj, ničesar niso kupili. Pač je pa šlo veliko blaga na tuje. Dežela bo za milijone na škodi.

Na Dunaju je bilo 11. t. m. 3991 prešičev. Prodajali so se vsi debeli in mesnati po 5 K 40 vin.

Solnčnica.

Sedanje pomanjkanje olja je spravilo tudi to rastlino na površje. Solnčnice poznamo pri nas povsod, saj so dosti očitne ne le po svoji močni rasti in po svojih močnih steblih, ampak tudi po svojem živornem in orjaškem cvetju.

Te rastline pa pri nas do zadnjega časa niso kaj prida veljale. Sadili so jih, ker so dajale nekoliko ptičje klaje, nekoliko pa tudi zaradi krasnega velikega cvetja, ki ga je lepo gledati po naših njivah med krompirjem in turščico.

Po drugih krajih so pa solnčnice bolj cenjene rastline in se v večji meri pridelujejo zaradi semena, ki daje prav izvrstno, fino olje; to olje se odlikuje tudi s tem, da se dolgo drži. Tako se pridelujejo solnčnice na štajerskem že odnekaj zaradi olja. Sejejo jih tamkaj med krompirjem ali pa kraj turških njiv.

Na Ruskem jih sejejo cele njive in dobivajo olje, ki ga rabijo in cenijo posebno v postnem času, tako kakor pri nas maslo, namreč za zabelo in za močnate jedi.

Pri sedanjih stiski za olje je zaraditega prav, če posejemo tudi pri nas nekaj več te rastline. Po naših krajih namreč dobro uspeva in daje bogate pridelke. Seveda ne bomo obsegali celih njiv, kakor delajo na Ruskem; prav pa je, če bomo potaknili nekaj več semena vmes med krompir ali pa kraj turških njiv in če bomo posnemali v tem pogledu Spodnje Štajerce. Manjše prostore ali posamezne grede pa lahko čezničez nasadimo s solnčnico, če so ti prostori dosti gnojni, in sicer na ta način, da potaknemo seme (po tri zrna) v vrste, ki naj so 60 cm narazen in v vrstah samih pa po 50 cm. Med krompirjem se potakne seme po več metrov narazen, tako kakor visoki fižol, da ni nobene škode za poznejši pridelek krompirja.

Glede solnčnic je pripomniti, da potrebujejo mnogo gnojilne moči v zemlji, kar je povsem naravno, če pomislimo, kako mogočno se te rastline razvijajo. Zaraditega jih tudi sejemo med okopavine. Če sejemo pa solnčnice na posebnih prostorih, jim moramo dobro pognojiti.

Pri solnčnicah razločujemo veliko vrst, tudi take, ki se pridelujejo na vrtovih kot lepotične rastline. Med solnčnicami, ki jih sejemo po njivah zaradi semena, razločujemo dve vrsti: eno, ki nastavi vrh stebela eno samo veliko rožo, in drugo, ki dela razraščena stebela in napravlja po več

manjših rož. Bolj cenjena za nas je prva vrsta z eno samo veliko rožo.

Solnčnice so občutljive proti mrazu, zato jih sejemo koncem aprila in meseca maja. Pri samo čisti setvi solnčnic potrebujemo za oral zemlje povprek 18 litrov semena.

Solnčnice gojimo tako kakor okopavine. Po dvakrat jih moramo okopati in nazadnje še osuti tako kakor krompir in turščico.

Ko so rastline zrele, da se spravijo, jim je porezati glave, ki naj se spravijo pod streho na zravnem prostoru, da se tam dobro posuše.

Rohrman.

Gozdna paša.

Vsled obstoječih nenavadnih razmer je potrebno, da vsa krmila, ki z njimi razpolagamo, čim najbolje izrabimo. Le tako si zagotovimo neomejeni obstoj živine na Kranjskem. Z uporabo vseh vrst žita za prehranitev prebivalstva se odtegne živinoreji precejšen del živil, ki so se v normalnih časih rabile kot močna krmila. Neobhodno potrebno je tedaj, da si preskrbimo nadomestitve za krmila, ki jih pogrešamo. To nadomestitev nam nudi dobro izrabljena paša. Priložnost v to dajejo gozdi, ki obsegajo na Kranjskem skoro pol milijona hektarjev in ki nudijo tudi obilo pašne. Paša in izkoriščanje trave po gozdih — v kolikor to ni kvarljivo gozdoreji in se iz gozdnopolijskih ozirnov ne sme dopustiti — zamore prebivalstvu olajšati vzdrževanje živine za več mesecev v letu.

Da se ta olajšava doseže, se obrača c. kr. deželna vlada na vse gozdne posestnike na Kranjskem ter jih nujno poziva, da naj bodo karmoč pozorni na gozdno pašo in izrabijo trave po gozdih.

Gozdni posestniki naj po gozdovih, kjer se more pasti, ne pasejo le svoje lastne živine, ampak naj, če bi bilo tam dovolj pašne za večje število glav, velikodušno dovolijo, da se pase tudi še živina drugih posestnikov, ako ne brezplačno, pa vsaj proti primernemu plačilu. Nadalje naj gozdni posestniki pripuste, da se pridobiva vsa po gozdovih rastoča trava za klajo ter odkaže revnim ljudem, ki imajo kako živinčje, a ne dovolj zemljišč.

Ta poziv velja še posebno gozdnim veleposestvom na Kranjskem. Na teh so namreč obširne gozdnate ploskve, ki se večinoma le malo ali sploh nič ne izkoriščajo za pašo ali pridobivanje trave.

Začasna prepustitev neizkoriščene pašne in dobava zeljšč po gozdih, ne da bi se s tem kratile lastne pravice ali koristi, daje gozdnim posestnikom na Kranjskem priložnost, udeležiti se te po c. kr. deželni vladi priporočene akcije, ki je obenem domoljubno delo v dobrobit Kranjski in njenemu prebivalstvu, ki se njega večji del daleč od domače grude požrtvovalno in slavno bojuje za čast, moč in velikost naše domovine, za zmago nad našimi sovražniki.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 4. aprila 1916.

C. kr. dež. predsednik: Schwarz.

Poučni tečaj za strojnike. »Gospodarska zveza« ponovno opozarja strojne zadruge in zasebnike, da priredi od 8. do 17. maja t. l. brezplačno poučni tečaj za strojnike. Na sporedu je tehnični pouk o sestavi in demontaži ter praktični uporabi motorjev, mlatilnic in drugih poljedelskih strojev raznih vrst. Predvse se bodo dajala navodila, kje in kako najhitreje odpraviti hibe, ki vsled njih stroji najčesteje odpovedo. Poleg tega se bo vršil zvečer ob 8. uri v prostorih Št. Jakobskega prosvetnega društva pouk o knjigovodstvu in poslovanju strojnih zadrug ter o opravljanju in poslovanju strojnikov sploh.

Priglasijo se sprejemajo do konca tekočega meseca. Kdor želi brezplačno skupno stanovanje za oba tečaja in skupno hrano za 2 K na dan, naj to priglasijo zajedno s priglasitvijo.

Strojne zadruge in zasebniki, ne zamudite ugodne prilike!

Ozimina je po večini povsod dobro obdržala. Na Moravskem kaže dobro, kar se tiče rži, pšenice in ječmena. Dasi se je cena sladkorni pesi zelo zvišala, vendar to ni zmanjšalo porabe njiv za posejanje z žitom. V Banatu je v nekaterih krajih obdelanega 55—60%, v večini pa 80—85%. V mnogih krajih pa se ozimina še sedaj nahaja pod vodo, ker je bilo preveč padavine koncem marca, sicer se je pa zelo dobro ohranila. Iz Galicije pa že 10 let ni bilo tako ugodnega poročila v tem oziru, kot je letos. Posebno pšenica tam dobro kaže. — V Nemčiji so sadili večinoma zgodnji krompir in sejali druga zgodnja semena, da čimprej dobe živila.

Kava in nje nadomestilo. Najbolj bi pogrešali pri nas in tudi drugod kavo, če bi je zmanjkalo. Visoka cena bobove kave je pa ljudi prisilila, da so jeli misliti na nadomestilo. Domača zdrava kava se pripravlja iz ječmena, ovsu, rži, pšenice, koruze, želoda, pa tudi iz grozdnih pečk. Najboljša in najplemenitejša izmed vseh nadomestil je baje kava iz grozdnih pečk. — Pripravljanje zrna, pečk — za kavo je zelo preprosto. Treba je le za kavo določeno zrnje s toplo vodo poškropiti in pustiti 2 do 3 dni na toplem prostoru, da začne kaliti. V tem stanju je zrnje godno za prženje. Kdor bi pražil suho zrnje, bi dobil le pest grenkega oglja.

Za naše gospodinje.

Juha z makaroni. Raztopi rumenjaki in žlico zrihanega sira, zalij z vročo postno ali mesno juho in postavi na rob ognjišča, da ostane gorko. Na slanim kropu skuhaj pest drobnih makaronov in deni jih v juho, kadar so kuhani. Naj stoje tam pet minut. (Količina je za dve osebi.) Za juho se porabi lahko voda, na kateri se je kuhala karfiola, fižol ali vohrov; treba je pač malo zabele. Drobnji makaroni za juho so pa tudi suhi jako dobri. Stresi kuhane na cedilo, oplakni nagloma z mrzlo vodo, deni v kozo malo masti in zarumeni kruhovih drobtin, pa prepeči makarončke par minut; še bolj okusni so, če deneš na mast malo svinjskega mesa, čebule in peteršilja.

Žganci iz koruznega zdroba. Po Gorenjskem so dobili koruzen gris, pa ženske godejo, ker ga ne znajo kuhati. Žganci iz koruznega zdroba so zelo tečna in dobra jed, ki pride na najbolj imenitne mize. Kuhanje teh žgancev ne dela nikakih težav. Krop osoli in mešaj vanj polagoma zdrob. Pri tem mora krop vreti. V eni roki se drži posoda z grisom, z drugo se meša. Ko je zgoščeno, ne vsiplji več, a mešaj naprej, dokler žganci niso kuhani. Kuhati se morajo dobre pol ure. Voda se nikdar ne odlije. Četrť kile zdroba zadostuje za tri osebe, ker zdrob zelo naraste. Vode pa ne popije vsak zdrob enako; čim debelejši je, tem bolj redko ga je treba vmešati. Ako se dene v krop malo masla ali mleka, so žganci posebno rahli. Iz lonca se stresejo lahko kar v kopi na krožnik ali pa se zdrobe. Take zdrobove žgance uživajo mrzle ali gorke namesto kruha poleg fižolove ali krompirjeve juhe, poleg mesne juhe ali kake pečene reči od mesa. Prav dobri so ti žganci s paradižjevo omako, s kislim zeljem ali z repo. Tudi močnik iz zdroba je jako okusen, zabeliti ga je treba z maslom. Maslo, surovo ali kuhano, je sploh najboljša zabela za zdrobove koruzne jedi. Ako potreseš žgance tudi z ribanim sirom in sladko skorjo, ne boš več rekel: »Ne maram tega.«

Debele buče. Tu in tam vidimo tudi pri nas, kako se plazijo bučni stremeni po kupu smeti in gnoj, zakrivajo gnoj in delajo sad. Splošno je navada, saditi buče v bližini gnojšč, kjer se odteka gnojnica, še premalo razširjena. Neki gospodar, ki stane v bližini pivovarne, si je napravil kompost iz gnoja, odpadkov hmelja iz tovarne in tovarniških saj. Na kompost je zasadil buče in dosegle so naravnost velikansko debelost. Poleg celega kupa buč navadne velikosti je dobil na kompostnem kupu 40 buč velikank. Devet buč je tehtalo po 30 do 40 kil, 31 buč po 20 do 30 kil. — Letos se bo rabilo bučino seme za olje, ki je bolj okusno, kakor laško, in bo mnogo ceneje. Kdor more dobiti dosti saj, naj jih pomeša med gnoj in posadi buče. Omenjeni posestnik je sadil peške, ko so bile saje še gorke.

Zdravstvo.

Kuga vseh kug. Bolezni in rane so bile vse čase spremljevalke velikih vojsk, zato pa molimo, da bi nas Bog varoval vojske in kuge. V sedanji strašni vojski je zdravstvena oblast zelo srečno omejila kužne bolezni, ki so pobirale druga leta vojake in se širile po vojakihi med civilno prebivalstvo. Zdi se pa, da ne more omejiti kuge vseh kug, ki se širi od bojnih tabarov po deželah in po mestih in ki preti, da nas uniči in okuži do tretjega rodu. Ali ni sredstva in pomoči, ki bi varovala žene in otroke, poštena dekleta doma grozne bolezni, ki se je sramuje vsakdo in ki zapiše vsakemu svoj pečat na čelo? Voz teče v tem tiru. Kdo ga ustavi državi na korist? Vse bi moralo na delo. Na kmetih in v mestih bi bilo treba izgnati vsako sumljivo žensko osebo. Ženska, ki prodaja svoje poštenje, je hujša sovražnica vojaštva in do-

movine, kakor sovražnik, ki nam stoji odkrito nasproti. Take ženske so prav pogosto tudi vohunke. Varovati je treba našo nežno mladino. Je naravnost neverjetno, kaj se sliši že od nedorastlih punčar. Treba bi tudi pri nas postavil, ki zabranijo otrokom večerno pohajanje in postajanje po ulicah in po temnih kotih. Naša mladina po mestih ima preveč časa. Tistih par ur šole, potem pa postaja in pohaja, kadi in preklinja in kvanta. Kletvica je vsaka tretja beseda pri teh fantalinih in kletvico slišiš neredkoma iz ust majhnih deklic. Pohujšanje grozi naši mladini v vseh oblikah, grozi bolezen, katere sled ne izgine. Kje so voditelji, da se dvignejo in ustavijo voz pogube? Kaj ne stremi moderna higijena za tem, da prepreči bolezn?

Sen umirajočega vojaka.

Trudna hoja,
težka pot in polna boja,
žgočih bolečin in znoj,
smrtna pot.
Noč nastaja hladna, tiha,
ranjenec bolešno vzdih
in omaga...

»Z Bogom draga
žena, brat in sestra blaga!
Hud je boj, a sladka zmaža —
trud končan!
Gorka kri iz rane teče,
toda ne boli, ne peče,
moč pojema...

Nočna tema
in tišina grobno-nema
ranjeno telo objema.
V nežnem snu
boža čelo noč sanjava;
lahno smrtni angel plava
iz daljave.

na nižave,
da ponese me v višave,
v dom miru, v kraljestvo slave,
Palmov cvet
zrem na divnem vrtu cvesti:
znanci in tovariš zvesti
v vsej lepoti

in krasoti
stopajo po zvezdni poti,
pevajoči mi nasproti.
Spev doni,
zmaže himna neizpeta,
pridi, kliče hrabra četa.
Že prihajam...

Limbarski.

Tedenska pratika.

Petek — veliki — 21. aprila: Smrtni dan našega Gospoda Jezusa Kristusa. Ta dan je nam prinesel spravo z nebeškim Očetom; a zaslužil je Zveličar to spravo z neizmernim trpljenjem in s smrtjo na križu, zato praznujemo veliki petek v največji žalosti. — Ne-

krvava daritev se ta dan ne opravlja, ker imamo pred očmi Jezusovo krvavo daritev na Kalvariji. — Med obredi velikega petka so pomenljive molitve, ki jih opravi mašnik za vse ljudi; potem se bere pasijon po spisu sv. Janeza. Najganljivejši obred je pa p o č e š č e n j e s v. križa. Med procesijo se končno prenese Najsvetejše na kraj, kjer je pripravljen takozvani božji grob — v spomin, da je bil Jezus v tančice zavrt in v grob položen. — Letos se praznuje ta dan god sv. Anzelma, škofa in cerkvenega učenika († 1109).

Sobota — velika, 22. aprila: God sv. Sotera in Kaja. Svoječas veliko soboto dopoldne ni bilo sv. maše; verniki so imeli sv. mašo v noči od velike sobote na nedeljo; s to pobožnostjo so bili obenem združeni obredi, ki pred očujejo vstajenje Gospodovo. Dandanašnji se ti obredi izvrše v soboto zjutraj, in sicer najprej b l a g o s l a v l j a n j e o g n j a. Ogenj se izkreše iz kremenca. Iskra, ki se tako izvabi iz mrtvega, hladnega kamna, pomeni novo življenje, pomeni vstalega Odršenika. Ogenj se nato blagoslovi in ponesi tudi po krščanskih hišah, da bi verniki bili deležni cerkvenih molitev in obvarovani nesreč vsled požarov. — Nato se blagoslovi velikonočna sveča in krstna voda. Slednjič se opravi sv. maša, ki se pri nji zapoje veseli slavospev »Aleluja« (hvalite Gospoda!). Popoldne se podeli blagoslov jestvilom (pirihom) v znamenje, da je Jezus, ki je premagal smrt in satana ter nas spravil z nebeškim Očetom, odvzel prokletstvo, ki je bilo izrečeno ob grehu prvih staršev nad zemljo.

Nedelja — velikonočna. Vstajenje Gospodovo, 23. aprila: Ta praznik je najveličastnejši. Vstajenje se praznuje s slovesno procesijo v nedeljo zjutraj zgodaj, v mnogih cerkvah pa v soboto proti večeru. Božja služba se izvrši ta dan kolikormoč sijajno. Na velikem oltarju je podoba vstalega Zveličarja, ki ima v roki banderco, znamenje zmage.

Velikonočni ponedeljek, 24. aprila: Praznuje se letos obenem god sv. Jurija, mučenca († 303). — Sv. Fidelis.

Torek, 25. aprila: Sv. Marka, evangelist († 62). — Sv. Ermin, mučenec.

Sreda, 26. aprila: Sv. Klet, papež. — Sv. Peter Kanizij († 1597). — Sv. Marcellin, papež († 304).

Četrtek, 27. aprila: Sv. Peregrin, duhovnik. — Sv. Cita, dekla († 1272).

Solnce vzhaja ob 4. uri 52 minut — zahaja ob 7. uri 9 minut.

Luna: Zadnji krajec dne 24. aprila ob 11. uri 38 minut zvečer.

Če se ob Jurjevem more vrana v žito skriti, dosti snopja bo mlatiti.

Sv. Jurij († 303).

Znan pomenljiv god! Ko pride sv. Jurij, mora biti bukev zelena. Sv. Jurija, vi-

teza, so verni katoličani že od nekdaj imeli v čisljih in časti. Malo jih je pa, ki bi kaj vedeli povedati o njem. Naj torej vsaj »Domoljub« stori v tem oziru svojo dolžnost.

Ta sveti vojak je bil sin krščanskih staršev, rojen proti koncu tretjega stoletja v Kapadociji. Stopil je v službo cesarskih vojakov Dioklecijanovih. Postal je zaradi izredne sposobnosti ljubljene cesarjev, ki ga je kmalu povzegal za polkovnika, dasi mu je bilo šele 20 let. Spoštovali so ga pogani, a še višje so ga cenili kristjani zaradi izrednih krščanskih kreposti in vrlin.

Njegov oče je umrl mučeniške smrti. Vrli mladenič Jurij je cesarju, ki je jel kristjane na vse načine preganjati, očital krivičnost in mu hvalil kristjane, kako zgledno se obnašajo tudi kot državljani. Neustrašeno je tudi priznal, da je sam kristjan. Rekel je naravnost: »Tudi jaz sem kristjan ter molim pravega Boga; nikdar ne bom nehal služiti Bogu, četudi si s tem izgubim naklonjenost cesarjevo; nikdar ne odstopim od prave vere zaradi časnih dobrot!«

Razjarjeni cesar je dal prejšnjega svojega ljubljence vreči v temno ječo ter mu zavaliti na prsa težak kamen. Sveti vitez je ostal stanovit. Nato ga je dal navezati na kolo, ki je bilo obito z žebli. Toda med gromom in bliskom se je prikazal silno lep mladenič, ki ga je snel s kolesa in ozdravil. Vsled tega dogodka se je izpreobrnila celo Dioklecijanova žena, ki je seveda tudi postala mučenka. — Vpričo cesarja je obudil Jurij nekega mrtvega. V templju, kjer so častili malika Apolona, je prisilil satana v maliku, da je moral priznati: »Ni drugega Boga, kakor ta, ki ga ti čistiš in moliš!« — Da ne bi se zdelo, kakor da je premagan, je ukazal cesar, naj ga obglavijo.

Legenda, ki pripoveduje, da je sveti Jurij premagal zmaja (tako namreč slikajo sv. Jurija) ter s tem rešil neko kraljevo hčer, ki je bila določena kot žrtev za to žival, ima samo duhovni pomen. Zmaj označuje poganstvo, pa tudi satana, ki ga je sv. Jurij junsko premagal. Kraljeva hči je pa sv. katoliška Cerkev.

Za boleče ude je vtiranje s Fellerjevim bol lajšajočim rastlinskim fluidom zn. »Elza-fluid« prava dobrota. Fluid poživlja kroženje krvi in živahneje krožeča kri zopet hitro dovede gorkoto, gibčnost in dobropočutje v boleče ude. — Ta odlična lastnost »Elza-fluida« se pohvalno omenja in je težko najti kako drugo vtiralno sredstvo, ki bi bilo bolj pripravno za bol lajšajoče masaže. Vrhu svega tega je pa tudi to domače zdravilo jako ceno, ker stane mala steklenica samo 42 vin. Seveda po pošti ni mogoče poslati manj kot 12 steklenic in stanejo iste na vse kraje prosto poštne samo 6 kron, 48 steklenic 20 kron. Edino pristno se naroča le pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 16 (Hrvatska). — Kdor trpi vsled revmatizma, protina ali skrnine, navadno trpi tudi vsled zaprtja. Taki naj bodo tedaj opozorjeni na Fellerjevo lagodno odvajajoče rabbarske kroglice zn. »Elza-kroglice«, ki se lahko naroče istočasno z »Elza-fluidom«. 6 skatljic stane prosto poštne 4 K 40 v in naj bi bile obe navedeni domači zdravili vedno pri roki. — Fellerjev pristni mentolov črtnik zn. »Elza«, ki je dober za migreno in stane 1 krono, se lahko priloži pošiljati. (—fe—)

Gospodarska Zveza v Ljubljani

ima v zalogi sledeča krmila: surovi sladkor v vrečah po 100 kg à K 48.—.

Orehove tropine (cele) v ploščah po K 84.— in zmlsti à K 87.— za 100 kg brez vreč.

Sezamove tropine po K 84.— brez vreč.

Olupke sladkorne pese v balah in vrečah po 50 kg à K 53.— za 100 kg brez vreč.

Tudi sladkorno krvno kisljo in rapsove tropine dobi v kratkem!

Poljedelci! Naročajte pri Gospodarski zvezi semena, ječmen, domačo in nemško deteljo, grašico in druga travna semena.

Modro galico G. Z. bo radi enotnosti v porazdeljevanju na vinogradnike v smislu medsebojnega tozadavnega dogovora oddajala Kmetijska družba.

Kmetovalci! Preskrbite si od Gospodarske zveze kajnito, kalijevo sol, 8% kalijev, 18—20% mineralni in kostni superfosfat, mešana gnojila, zlasti 14% žlindro, ki se dobi v papirnatih vrečah po 50 kg za K 10.— à 100 kg z vrečo vred. Naročniki naj dostavljajo lastne vreče franco naš naslov, sicer se naročila ne bodo mogla izvršiti, ker železnica v papirnatih vrečah blaga ne sprejema. Dobi se tudi v platnenih vrečah po 13-20 K à 100 kg z vrečo vred.

Gospodarska zveza pa nakupuje tudi po najugodnejših cenah koruzne storže, ajdove, prosene in druge pleva.

Vprašanja in odgovori.

J. Č. — Trboje pri Smledniku: »Domoljub« je bil prinesel pred kratkim navod za dobro domače milo. Seveda se more to delati le v večjih gospodinjstvih, kjer je dosti odpadkov loja ali masčobe sploh. Po nekaterih samostanih delajo milo iz kostanja. Tudi za to je treba priprave. Milo si pa nadomestite lahko s posušenim divjim kostonjem, ki se skuha in se peni kakor vsak drugi luž in je izvrsten za perilo, za volneno obleko, za umivanje tal in za posodo. Izvrstno milo je na pol kuhan krompir, z njim se opere lepo vsaka sate-nasta, volnena in svilena reč. Gotovo bi se dal porabiti tudi za navadno perilo. — Jajčje lupine, ki se skuhamo, dajo dober luž za perilo. Boraks prav dobro nadomestuje milo, potem korenina milnice in travniške kreše. Za bele volnene reči je izvrstna kreda.

M. C. — Stara Južina: Kako se odpravi moker zid po sobah? — Na to morejo odgovoriti pač le zidarski, izkušeni strokovnjaki. Pravite, da je bilo v »Domoljubu«. — Navesti nam morate vsaj letnik, potem bomo že poiskali; drugače pa ne moremo postreči, ker bi bilo prezamudno prelistati več letnikov. V glavi pa takih reči ne moremo obdržati.

N. B. — Semič: Od vojnih obvezancev, ki so v aktivni službi, postava ne dovoljuje vzdrževalnin ali podpor.

To in ono.

Poziv kmetovalcem! Razpisano je IV. vojno posojilo. Kdor ga misli podpisati, naj to stori pri svoji domači posojilnici. Vse ugodnosti, ki jih dajejo podpisovalcem

drugi denarni zavodi, Vam nudijo tudi posojilnice, ki so Vaši, kmečki denarni zavodi. Tudi kmečke posojilnice dajejo svojim podpisovalcem $\frac{1}{2}\%$ bonifikacije, tako da je treba za amortizacijsko državno posojilo plačati za vsakih 100 K v resnici le 92 K 50 v. in za državne zakladne liste za vsakih 100 K le 95 K. Le na ta način bo mogoče svetu pokazati, da tudi kmečki stan ni zaostal za drugimi v tekmovalstvu za dobrobit države. — Prijave za IV. vojno posojilo sprejema tudi centrala kmečkih posojilnic, »Za družna zveza« v Ljubljani.

Opozorjamo p. n. bralce na oglas »Pri domoljubu« na zadnji strani lista.

Vse, kar je prav. V Ljubljani mora biti več nenavadnih pasjih ljubiteljev. Ti prijatelji se čez mero potegujejo za svoje pasje mrcine. Oglašajo se po časopisih, češ, usmilite se teh revčkov in odpravite kontumac vsaj za velikonoč. No ja; žival se človeku navsezadnje tudi smili, a le takrat, če jo kdo trpinči. Potegovati se pa po nepotrebnem za psičke, ki so vanje nekateri čudaki le preveč zaverovani, tudi ni treba. Smo v času vojske, ko toliko družin nima niti najpotrebnejšega za hrano. Po Ljubljani se pa redi in še dobro pita toliko teh pasjih lenuharjev, da je skoro preveč. Hrano ljudem! Žival pa naj se redi in neguje tam, kjer je potrebna. Za šport in pasjo zabavo pa naj se nabije pošten vojni davek!

× × ×

Ne vprašuj preveč! Poldan je; v mali vasi sedi učiteljeva družina pri kosilu; v šolski sobi drobi par dečkov iz oddaljenega sela svoj kruh. Tiho stopi v šolsko poslopje gospod nadzornik; pride v šolsko sobo ter ogleduje to in ono. Tam v kotu zagleda pošteno leskovko. Malo zares, malo za šalo povprašuje dečke, za kaj rabijo pač to orodje. Dečki nočejo prav vrn z besedo. Eden izmenca, da kaže učitelj s tem po zemljevidu in na tabli. Nadzornik pa še ne miruje. Največji izmed dečkov pošepeta svojemu tovarišu nekaj in vsi se nasmejejo. Nadzornik pravi hlasno: »Le povej na glas, bo že prav.« Deček se oglasi: »Tale Joža pravi, to je pa zelo zabiti človek, ki ne ve, za kaj je palica v šoli. K našemu učitelju naj pride, mu bo že pokazal.«

Po domače. Pri kosilu v gostilni zakliče gost jezno: »Gospod restavrater! Kar je preveč, je nezdravo. Poglejte, v juhi sem našel cel gumb od manšet.« — Gostilničar prijazno: »Dajte, dajte, pogledajte šel! Morda najdete še enega; jaz sem namreč izgubil oba gumba in še manšete povrh.«

Pripravljeno kurivo. Duhovnikova suk-
nja je marsikomu v zasmeh. Tako je mo-
tril neki potnik v vlaku izzivaje duhovnika
in ga vprašal: »Povejte mi, kako je to mo-
goče, da bi bil pekel? Kje pa naj vzame
Bog toliko drv, da bi prekuril peklo?« —
Duhovnik mirno odgovori: »Ne delajte si
sivih las zaradi tega. Dokler je še kaj ta-
kih surovih grč, kakor ste vi, ne bo zmanj-
kalo kurjave za peklo.« — Smeh sopotni-
kov je bilo plačilo neslanemu popotniku.

Zdehanje. Prijatelj policijskemu komi-
sarju v kavarni: »Zakaj pa vedno zdehaš;
ali nisi spal?« — Komisar: »Jaz to nalašč

delam. Pri onile mizi je namreč neki člo-
vek. Ta je na vsem svetu podoben blagaj-
niku, ki je poneveril petdeset tisoč kron.
Med posebnimi znaki v tiralici je omenje-
no tudi to, da ima v ustih veliko škrbino in
ga hočem pripraviti, da bi še on zdehal in
usta na stežaj odprl; bom videl, če je
pravil!«

Pri zdravniku. Zdravnik: »Vi imate
slab želodec; — dajte, da Vam ga izpe-
rem!« — Bolnik: »Ali bi tega ne mogli sto-
riti gasilci? Jaz sem ud gasilnega društva!«

Dobre knjige.

Osmero blagrov ali nauk o srečnem življenju. Spisal Anton Kržič. Cena 1 K 60 vin., vez. 2 K. Ta zlata knjiga je danes še prav posebno koristna. Čim hujše nas je obiskalo trpljenje naših dni, tem več tolažbe bomo našli v tej knjigi. Tu imamo recept, ki ga nam je zapisal najboljši zdravnik, če se ga hočemo poslužiti, nam ozdravi vsako dušno bolečino. Tarejo nas križi in težave, katerih se ne moremo iznebiti; knjiga nas bo z njimi sprijaznila, celo ljube nam bodo postale: »Blagor žalostnim, ker bodo potolaženi.« Pa še mnoge druge čednosti si bomo skusili pridobiti, če skrbno prečitamo to knjigo. Zato jo pridno prebirajmo. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

»Kraljica vojnih trum.« Šmarnice za leto 1916. Spisal dr. Josip Jerše. Cena vezani knjigi 3 K. Po svojih lepih prvih šmarnicah »Mati čudovita«, ki so izšle pred tremi leti, dobroznani šmarničar je spletel Mariji nov šmarniški venec v šmarnicah »Kraljica vojnih trum«. Tudi te šmarnice bodo gotovo ugajale ljudstvu in v nemale v srcih ljubezen do Marije — hladile globoke rane, ki jih je zasekala in jih dan za dnem seka krvava vojska. Prav takih šmarnic je bilo treba letos, kakor nam jih podaja letošnji šmarničar. Vzklike so v težkem vojnem času, poglnele takorekoč na krvavih poljanah, zato nosijo nekako vojno opravo. — Zgledi, podobe, primere in drugo nakitje je vzeto iz vojnega ozadja, jedro pa je verski nauk, zajet iz studenca, ki izvira na visoki skali večne resnice, ki vedno hladi, celi rane in vlija v srce tolažbo. — Šmarnice so duhovito in originalno zamišljene in v Marijin venec spletene, kar spričujejo posamezni, zanimivi naslovi, kakor na primer: Napoved vojske, Velika zaveznica, Vojne priprave, Odločilni trenutki, Vojvoda prihaja, Vojni prerok, Materino slovo, Krvava bitka, Velika zmaga, Krvava roža, Zastava zmage, Sveti ogenj, Rdeči križ, Brez premirja, Trdnjava, Knez miru, Vojni kruh, Ranjen, V lazaretu, V ujetništvu, Zadnja bitka, Zvest do groba. — Založila, izdala in prijetno opremila jih je Katoliška Bukvarna, kjer jih je tudi dobiti. Ker se pridno razprodajajo, je upati, da bodo kmalu vse razprodane.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 12. aprila: 74, 19, 10, 87, 9.
Linc, 15. aprila: 2, 25, 41, 59, 33.

SKRIVALNICA.

Ta nadzoruje 8 otrok, kje so?

Zahvala.

Podpisana Koren Amalija, v Budanjah št. 6 pri Vipavi, izrekam tem potom najpri-
srčnejšo zahvalo c. kr. avstr. vojaškemu vdov-
skemu in sirotinskemu zakladu: Odd. vojno
zavarovanje ob priliki smrti svojega moža
Franca Korena, ki sem ga zavarovala za 1000 K,
katero svoto mi je poslovalnica v Postojni
točno in resnično izplačala, dasi sem bila vpla-
čala le nekaj malega na račun premije 45 K.
Ob enem najtopleje priporočam to velekoristno
napravo s priporočilom, da brez izjeme vse
družine, kojih svojci se nahajajo v vojaški službi,
dotične pravočasno zavarujejo.

V Budanjah pri Vipavi, 2. aprila 1916.

Koren Amalija l. r.

Priča:

Priča:

Ferjančič Josip l. r.

Cermelj Jakob l. r.

Sprejme se učenec

iz dežele, ki bi imel veselje do vrtnarstva. Po-
goji po dogovoru.

Pavel Šimenc

pokopališki vrtnar Sv. Križ p. Moste p. Ljubljani.

Za napravo 1 do 2 milijonov ročnih opek
se išče za neko veliko opekarno na Južnem
Bavarskem kavcije zmožen

opekarn. akordant.

Materijal se lahko podeluje. Izdelovalnica je
tik zaloge ilovice. Prevzeti je treba tudi šgal-
nico. Ponudbe pod M. S. 402 na Haasenstein &
Vogler A. G. Monakovo.

Učenec se sprejme za krojaško
obrt pri Ivan Permo,
Gledališka stolba 3, Ljubljana.

Proda se

nova hiša

v Štefanu pri Trebnjem (ob glavni cesti) obstoječa
iz 3 sob, 1 kuhinja, 1 jedilne shrambe, 1 hleva in
vrta po nizki ceni. Pojasnila daje Rajko MLEJNIK
c. kr. davčni upravitelj v Kranju.

Razglas.

Po cesarskem ukazu dne 4. avgusta 1914, drž. zak. št. 20 zadevajoč izvršitev kreditnih operacij v svrhu plačila stroškov za izvanredne vojaške priprave povodom vojskinih spletk se izda kot

četrti avstrijsko vojno posojilo

I. štiridesetletni davka prosti $5\frac{1}{2}\%$ ni amortizacijski zajem in II. davka proste $5\frac{1}{2}\%$ ne, dne 1. junija 1923 vračljive zakladnice.

Skupni iznos posojila se bode določil na podlagi uspeha, katerega bode imela javna subskripcija.

I.

Davka prosti $5\frac{1}{2}\%$ ni amortizacijski državni zajem je razdeljen v serije po 5.000.000 kron in se izdaja v kosih po 100, 200, 1000, 2000, 10.000 in 20.000 kron. Datirani so kosi dne 16. aprila 1916, imajo vtisnjen posnetek podpisa a. kr. finančnega ministra in protipodpisa predsednika in enega člana državnozborske kontrolne komisije za državne dolge. Izdani so v nemškem jeziku, bistvena vsebina pa je dodana tudi v deželni jezikli.

Zadolžnice se glase na imetnika, se obrestujejo po $5\frac{1}{2}\%$ letno i. s. od 1. junija 1916 začenši v polletnih obrokih dne 1. junija in 1. decembra vsakega leta po dospelosti. Opremljene so zadolžnice z 20 kuponi, kojih prvi zapade 1. decembra 1916, in s talonom, s katerim se svojočasno pri blagajni državnih dolgov morejo prejeti nadaljni kuponi, ne da bi se za iste zahtevali kakšni stroški ali pristojbine. Obresti od 16. aprila do 31. maja 1916 se povrne obračunskimi potom.

Zajem bode vrnjen v nominalni vrednosti in poravnani v letih 1922 do 1956 potom žrebanj, za koje so se določile približno enako povračilo obrestij in kapitala vsebujoče anuitete. Žrebanje se vrši po serijah (5.000.000 K) decembra vsakega leta, prvo žrebanje v decembru 1921 plačilo se izvrši 1. junija, ki sledi žrebanju. Izžrebane serije se bodo vsako leto kmalu po žrebanju razglasile zajedno z zaznamkom onih serij, iz katerih bi bili razvidni zastanki.

Obrestovanje v povračilo zapadlih državnih zadolžnic prestane z onim dnem, ko zapade glavnica.

C. kr. finančnemu ministru je pridržana pravica, da od 1. junija 1926 začenši žrebanja vsakokrat ojači ali pa še neporavnani znesek zajma izplača brez žrebanja, pri čemer se mu je pa držati trimesečnega odpovednega roka. Odpoved je prijavit v uradnem listu „Wiener Zeitung“.

Izplačevanje obresti in povračilo glavnice državnih zadolžnic se izvršuje brez vsakega davčnega, pristojbinskega ali drugega odbitka proti temu,

da se dospeli obrestni kuponi, ozir. državne zadolžnice izroče a. kr. blagajni državnih dolgov na Dunaju. Obrestni kuponi zastarajo v šestih letih, izžrebane ali odpovedane zadolžnice v 30 letih, računano od dospelostnega roka. Promet z davka prostim $5\frac{1}{2}\%$ nim amortizacijskim državnim zajmom ni podvržen efektno-prometnemu davku.

II.

Davka proste $5\frac{1}{2}\%$ ne zakladnice se glase na imetnika in so izdane v kosih po 1000, 5000 in 50.000 kron; datirani so z dné 16. aprila leta 1916 in imajo vtisnjen posnetek podpisa a. kr. finančnega ministra in protipodpisa predsednika in enega člana državnozborske komisije za državne dolge. Izdani so v nemškem jeziku, bistveni obseg vsebine je dodan tudi v deželni jezikli. Državne zakladnice se obrestujejo letno po $5\frac{1}{2}\%$ in sicer začenši s 1. junijem 1916 v polletnih obrokih dné 1. junija in 1. decembra vsakega leta po dospelosti, vrnjene bodo dné 1. junija 1923. Kosi so opremljeni s 14 kuponi, kojih prvi zapade 1. decembra 1916. Izplačevanje obrestij in povračilo glavnice se izvrši brez davčnega, pristojbinskega ali kakakega drugega odbitka proti temu, da se dospeli obrestni kuponi, ozir. zakladnice izroče a. kr. blagajni državnih dolgov na Dunaju. Obresti od 16. aprila do 31. maja 1916 se poravnajo obračunskimi potom.

Zahteve iz zakladnic zastare glede obrestij v 6 letih, glede glavnice v 30 letih, računano od dospelostnega roka.

Promet s $5\frac{1}{2}\%$ nimi zakladnicami ni podvržen efektno-prometnemu davku.

Dunaj, dne 16. aprila 1916.

C. kr. finančni minister.

Vabilo na subskripcijo.

Subskripcija se začne 17. aprila 1916 in se zaključi v ponedeljek 15. maja 1916 ob 12. uri popoldne.

Podpisovanja sprejemajo vse poštne hranilnice in poštni uradi, vse drž. blagajne in davčni uradi kakor tudi vse banke ob navadnih uradnih urah.

Za podpisovanje veljajo naslednja določila:

1. Subskripcijski kurz znaša za štiridesetletno davka prosto $5\frac{1}{2}\%$ no amortizacijsko posojilo 93%, za davka proste $5\frac{1}{2}\%$ ne, dne 1. junija 1923 vračljive zakladnice 95-50%.

2. Podpisovanje se vrši na temelju zglednih obrazcev, ki se dobe brezplačno pri predoznačenih mestih.

Vsaki subskripcijski posredovalnici je pridržano poverilo, da določi po svojem prevdanku visokost zneska vsake posamezne dodelitve.

3. Dodelitev se izvrši čimprej mogoče po končani subskripciji in se znomovalci o tem obveste.

4. Nabavna cena je pri subskripciji zneskov do K 200— plačati v polnem iznosu takoj pri prijavi. Ako znaša subskribirani znesek več kot K 200—, je plačati 10% takoj pri prijavi, 15. junija in 15. julija 1916 vsakokrat po 20% 16. avgusta 1916 in 25% dne 15. septembra 1916 ostanek do polne vsote.

Ker teko obresti od kuponov šele od 1. junija 1916, izplačale se bodo znomovalcem za poprej vplačane zneske $5\frac{1}{2}\%$ obresti od kosov od dneva vplačila do 31. maja 1916. Pri plačilih po 1. juniju 1916 mora znomovalce plačati obresti od 1. junija 1916 do plačilnega dne.

5. Priglasila na gotove oddelke posojila se morejo vpoštevati le v toliko, kolikor se more po mnenju posredovalnice spraviti v sklad s interesi drugih znomovalcev.

6. Zadolžnice se morajo dvigniti pri onih mestih, kjer je bila izvršena subskripcija.

7. Do tedaj, da se izdelajo prave obveznice, prejmo znomovalci interimske liste, kateri se jim brezplačno zamenjajo proti definitivnim pri onih mestih, kjer so prejeli interimske liste.

Za subskripcijo pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu na Dunaju in pri zbiralnicah (c. kr. poštne uradih) pooblaščenih v ta namen, veljajo posebna določila, ki so bila izdana od c. kr. poštno-hranilničnega urada.

8. Avstro-ogrsko banka in blagajnica za vojna posojila (Kriegsdarlehenskasse) dajejo proti temu, da se polože zadolžnice, oziroma začasni listi vojnega zajma kakor ročna zastava, posojila do 75% nominal. vrednosti po obrestni meri, ki je znižana za $\frac{1}{2}$ procenta, namreč po vsakokratni oficijelni eskomptni obrestni meri. Ta ugodna obrestna mera pa ostane v veljavi le, dokler traja sedanjí privilegij Avstro-ogrsko banke, to je do 31. decembra 1917.

9. Omenjena dva zavoda delita posojila po vsakokratni oficijelni eskomptni obrestni meri tudi na druge vrednostne papirje, ako je posojilo namenjeno za vplačilo zneska, ki je bil subskribiran na podlagi tega povabila.

Za podaljšana posojila take vrste se enako dovolijo ugodnosti znižane obrestne mere in sicer do 31. decembra 1917.

Na zahtevo se pa pri dovoljenih posojilih, kojih vplačilni roki ne segajo dalje nego do gori omenjenih terminov, mesto vsakokratne eskomptne obrestne mere zagotovi stalna obrestna mera letnih 5% do 31. decembra 1917.

Dalje bosta avstro-ogrsko banka in blagajna za vojna posojila dovolili strankam pod prej označenimi pogoji, ako so dokazano tekom vplačilnih terminov, določenih v tem prospektu, najele posojilo pri kakem drugem kreditnem zavodu (banki, hranilnici, posojilnici itd.) ali pri kakih bančni tvrdki v svrhu znamovanja tega vojnega posojila, za plačilo takega posojila v višini, do katere v trenutku prošnje dokazano še ni poravnano, novo posojilo proti fiksní obrestni meri 5 odstotkov in po tej fiksní obrestni meri podaljšali do 31. decembra 1917.

9.) Vlada bo skrbela za to, da se bodo po avstro-ogrski banki in blagajni za vojna posojila v smislu točke 8 do dné 31. dec. 1917 dovoljene ugodnosti po preteku te dobe dovolile od strani notne banke ali kakakega drugega zavoda, ki ga določi vlada glede davka prostega $5\frac{1}{2}\%$ amortizacijskega državnega posojila do 30. junija 1921 in glede davka prostih $5\frac{1}{2}\%$ državnih zakladnic do 30. junija 1919.

10.) Vojno-posojilna blagajna je na podlagi § 6, točka 3, cesarske naredbe od dne 19. septembra 1914, drž. zak. št. 248 pooblaščená, da s polnim vpoštevanjem v omenjeni cesarski naredbi se nahajajočih poslovnih načel dovoljuje posojila tudi proti zastavi takih hipotekarnih terjatev, ki nudijo postavno varnost (§ 1374 spl. mešč. zak.).

Kupujem in prodajam ali v komisijon
vzajem samo

starinske stvari
in tudi **stare zobovje.**

Albert Dergane, brivec in starinar 983
Francišanska ulica št. 10, Ljubljana.

Na prodaj ima

::brinje::

za kuho brinjeve v poljubnih množinah po nizki
815 ceni tvrdka Ivan Jelačin v Ljubljani.

LES smrekov

okrogel, sirov ali suh, od 10 cm naprej,
dolžina od 2 do 6 m kupuje tovarna
Goričane pri Medvodah. Ponudba brez
naznanjene cene nima pomena. — 857

Edino dobri in solidni stroji so samo
„Gritzner“ in „Afrana“
Prednosti: kroglični tek, biserni
ubod (Peristich). Pouk o vezenju
in krpanju brezplačno v hiši.
Edina tovar. zaloga šivalnih strojev
Josip Peteline
Ljubljana
blizu franc. mostu, 3. hiša za vodo.
10 letna garancija.

Kupujem
kostanjev les

proti gotovini. Oddaja april da avgu-
sta. Ponudbe za celi vagon z navedbo
cene za 100 kg in odpreme postaje,
je vpslati tvrdki
Vinko Vabič, Žalec, Štajersko.

Ako naročite

in to nemudoma storite,

1 srečko avstr. rdečega križa, 1 srečko ogrskega
rdečega križa, 1 srečko budimpeštanske bazilike,
1 dobitni list 3% zemlj. srečk iz leta 1880, 1 do-
bitni list 4% ogrskih hip. srečk iz leta 1884.

(Katastr. obrok za vseh pet srečk avstr. dobitnih listov samo 5 kron
12 šrebanj vsako leto, glavni dobitki 630.000 K)

dobite igralno pravico do dobitkov
ene turške srečke v znesku do
4.000 frankov popolnoma zastonj!

Pojasniti in igralni načrt pošilja brezplačno:
Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

GORČEVA

**KOLESA PRIZNANO NAJ-
BOLJŠA SEDANJOSTI X**

A. GOREC

**LJUBLJANA MARIJE TERE-
ZIJE CESTA ŠT. 14 NOVI SVET
NASPROTI KOLIZEJA ZAH-
TEVAJTE PRVI SLOV. CENIK
BREZPLAČNO**

MOKA!

Fina za vsa peciva, tudi ne da bi bila kaj mešana
s sladkorjem, se še dobi pri meni vedno brez kart.
Drugače iste primere kot „Hasin“. Samo, dokler še
kaj zaloga. 1 zavitek stane K 1:30. — Opozorjam,
da se bližajo prazniki, torej ne odlašajte z naročili
na zadnje dni. — Razpošiljalnica „Šartljeve moke“
Ivan Urek, Ljubljana, Mestni trg 13.

Kako pozno je sedaj?

tako se sliši mnogokrat popraševati ljudi,
kateri pač imajo uro v žepu ali na steni,
ampak svoji lastni uri ne verjamejo, ker
je le slaba, netočna, vedno stoječa bazar
ura. Kdor nasprotno ima Suttnerjevo uro,
ve vedno natanko, kako pozno je.

Št. 600 Žepna ura z radijem, ki se
ponoči sveti K 8-40
410 Nikel.-anker-Roskopf ura 4-10
705 Roskopf ura, kolesje v kam-
nih tekoče 5-90
719 Srebrna rem. ura 7-80
720 Srebrna cilind. rem. ura 9-70
1450 Bela kovinasta verižica 2-80
nikelnasta 1-
916 Srebrna verižica 3-20
89 Double zlata verižica 5-90

Velika izbira ur za gospode in dame, ve-
rižice, prstane, broške, obeske, zapestnice,
zavratne verižice, uhane, blago v zlatu in
srebru, namizna orodja, daljnogleda itd.
v velikem ilustrovanem

ceniku z mnogimi podobami
katerega zahtevajte zastonj in poštnine prestege.

Razpošilja se po povzetju ali pa če se
denar vnaprej pošlje. Neugajajoče zame-
njam. Vse ure so natančno preizkušene.

Lastna tovarna ur v Švic

H. SUTTNER samo Ljubljani št. 1

1203 Nima nobene podružnice.

Tečna krmila za živino

ima v velikih množinah v zalogi **deželna**
centrala v Ljubljani. Krmila vsebujejo
vse redilne snovi, ki so potrebne živalskemu
telesu. Posebno jih priporoča centrala za
molzne krave in vozno živino. Ob sedanjem
pomanjkanju sena naj bi se rabila ta krmila
povsod.

Cena za 100 kg je K 35.—. Blago se raz-
pošilja v vrečah po 50 kg.

Naročila naj se naslovijo na pisarno deželne
centrale krmil, Ljubljana, Turjaški trg 3.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani,

K. a. dež. živl. in rentne, nezg. in jamst. zavarovalnica

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt,
otroških dot. rentna in ljudska, nezgodna in
jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.
Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov.
že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173.460.838.—
Stanje gar. fondov koncem 1914 K 48.732.227-76
V letu 1914 se je izplačalo za-
varovancem na dividendah
čistega dobička K 432.232-66

Ker amerave sklenili življenjske zavarovavje veljavno hitro za vojno
zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice.

Prospekti zastonj in poštnine prosto.

Sposobni zasopnik se sprej-
mejo po najugodnejšim pogoii

Marije Terezije cesta 12.

izbrano se je obneslo za vojake v vojski in
sploh za vsakega kot najboljša

bol oblažajoče mazanje

pri prehlajenju, reumatizmu, gnetu, infamaci,
presti, vratni in bolesti v hrbtni

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment. essence
essence

Nadomestilo **Sidro-Pain-Expeller.**

Steklenica kron. — 90, 1'40, 3'—

Dobiva se v lekarnah ali direktno
v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu“,
Praga, I., Elizabetina cesta 4.

Dnevno raspeštiljanje.

Strojarskega pomočnika

išče Jurij GODEC, usnjar,
Boh. Bistrica št. 117, Gor.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi
Lorelejskimi lasmi ki sem jih dobila
po 14 mesečni rabi pomade, ki sem
jo iznašla sama. To je edino sred-
stvo proti izpadanju las, za njih rast
in negovanje, za olajšitev lasišča,
pri moških krepko pospešuje rasti
brade, in že po kratki dobi daje lasem
in bradi naravni blek in polnost in
jih varuje pred prezgodnjim osivljenjem
do najvišje starosti.

Lonček po 4, 6 in 10 kron.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem
svetu s poštним povzajem ali denar
naprej iz trgovine kamor je naslavljati
vse naročila

Ana Csillag, Dunaj I, Kohlmarkt 11.

Ustanovljeno leta 1893. Ustanovljeno leta 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom
sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanji vlagatelj se za poši- **5 %** ljanje denarja na razpolago brez-
plačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven
odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska
posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvo.
Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta
1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentirajo jamske glavnice za 6.788.340 K.

Načelstvo:
Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani
I. podpredsednik: Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani
II. podpredsednik: Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani

Člani: Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Grušen, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar,
dekan v Kranju; dr. Merhar Alojzij, gimn. profesor v Ljubljani; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat
v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik,
c. kr. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, prot. bo-
goslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimn. prof. v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani.

Nadzorstvo:
Predsednik: Anton Kršič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Cadež, katehet v Lju-
bljani; K. Gruber, c. kr. fin. rač. oficijal v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; Avgustin Zajc, c. kr.
rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Solidna postrežba!
Nizka cena!

„Pri domoliubu“ v Kolodvorski ulici št. 35 nasproti go-
stilne pri Starem Tišlerju se je otvorila
prodajalna vseh vrst slamnikov in krtač
domačih obrtnikov. Kupujte domače izdelke. Trgovci dobe primeren popust.
Sprejemajo se tudi stari slamniki v popravo.

Dospele so surovine

dokler tedaj ne poide zaloga, zopet lahko razpošiljamo
razkuževalno sredstvo Lysoform
toaletno milo Lysoform
ustno vodo Lysoform s poprovo meto.

Ker spomladi češče nastopajo nalezljive bolezni, nujno priporočamo vsakomur, da se pravo-
časno preskrbi.

Lysoform-ove tovarne, Dr. Keleti & Murányi, kemična tovarna, Ujpest.